

VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK VILÁGA

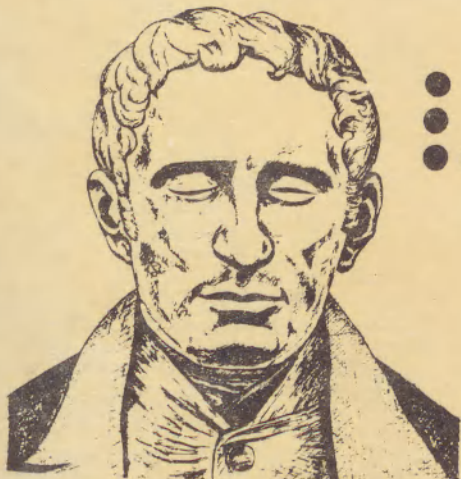
DR. SZÉC
KÖNYV-
TÁR

MHB 1644

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ A
MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALANÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

XLII. évfolyam

2

DR. VASS TIBOR:

1981. évi feladatainkról

Az 1981. év komoly feladatokat ró ránk. Megkezdjük VI. ötéves tervünket, és az első esztendő feladatainak teljesítése jelentős a jövő szempontjából is. Az első év sikere ösztönöz a további feladatok végrehajtására. Az új terv fokozottabb kötelezettségeket ró ránk: a hatékonyság fokozása, a minőség javítása, a gazdasági szerkezet változásával összefüggő munkaerő átcsoportosítás — hogy csak a legfontosabbakat említsük.

AZ ENSZ közgyűlésének határozata — amint erről már többször beszámoltunk — az 1981. évet a rokkantak nemzetközi évévé nyilvánította. Mi is csatlakoztunk ehhez a határozathoz és a Kormány — Trethon Ferenc munkaügyi miniszter vezetésével — bizottságot hozott létre a határozat végrehajtásának irányítására, koordinálására. A rokkant szó gyűjtő fogalom és különböző válfajai vannak. Éppen ezért igen szer-teágazó az a feladat, amelyet meg kell oldani. A kormánybizottság csak néhány kiemelkedő rendezvényt patronál közvetlenül. E mellett sok ágazati feladat van, amelyet alsóbb szinten oldunk meg. Lényeges az együttműködés, amely a párt, az állami, a társadalmi és az egyes érdekképviseleti szervezetek (pl. VGYOSZ stb.) összehangolt munkájának az eredménye.

Felhívás jelenik meg, amely az év fő feladataira hívja fel a figyelmet:

Mozgósítani kell a társadalmat, hogy segítse a rokkantak integrációját és az Alkotmány szellemében fogadja el őket egyenjogú állampolgárnak.

Nemcsak a társadalom tudatát kell formálni ebben a vonatkozásban, hanem a rehabilitálandókat is rá kell bírni arra, hogy aktívizálódjanak, hogy akarják rehabilitálásukat. Tehát az ő tudatukat is formálni kell.

A rokkantak nemzetközi évében plakátok jelennek meg, kiadványok látnak napvilágot, igénybe vesszük a sajtót, a rádiót, a televíziót és ezek segítségével is propagáljuk az év je-

lentőségét. Kiállításokat és hangversenyeket rendezünk, minden lehetőséget megragadunk, hogy a közvélemény érdeklődését felkeltsük.

A kormánybizottság előtt világos, hogy a rokkantak problémái egy év alatt nem oldhatók meg. Tehát a munkát 1981. után is folytatni kell. Pártunk és szocialista államunk már eddig is sokat tett a rokkantak érdekében.

A tőkés országok vakügyi sajtója elismeréssel szól arról, hogy a szocialista országok milyen magas százalékban tudják foglalkoztatni a látási fogyatékosokat.

Tagságunk számára megtisztelő feladat, hogy tudása és tehetsége szerint segítse a rokkantak nemzetközi évének sikerét, fokozott munkával és kötelességtudással teljesítse a VI. ötéves terv első évének feladatait.

A bonyolult nemzetközi helyzetben támogatnunk kell az enyhülési politikát, a fegyverkezési hajszát megszüntetését, a vitás kérdések tárgyalások útján való rendezését, hogy ezzel is segítsük a rokkantak nemzetközi évének sikerét.

1981: A ROKKANTAK ÉVE

A Magyar Nemzeti Szervező Bizottság sajtótájékoztatója

Becsült adatok szerint Földünkön megközelítően 450 millió rokkant ember él. Rájuk gondolt az ENSZ, amikor *1981-et a rokkantak nemzetközi évének nyilvánította.*

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének 1981. évi célkitűzéseire hazánk is csatlakozik. Már fél esztendeje működik a Magyar Nemzeti Szervező Bizottság, amelynek elnöke a munkaügyi miniszter, *Trethon Ferenc*, és egyik alelnöke *dr. Csehák Judit*, a SZOT titkára.

A bizottság célkitűzéseiről tartott sajtótájékoztatót a miniszter, aki egyebek között arról beszélt, hogy hazánkban az általános egészségügyi ellátás, valamint a felnőttvédelmi szociális gondoskodás keretei között már eddig is sokat tetünk a rokkantakért, a megváltozott munkaképességű emberek százezreiért. De nem elég. Bóven van mit tenniük azért társadalmi és közigazgatási szervezeteinknek, az egészségügynek és a munkahelyeknek, hogy az általánostól eltérő munkabírású állampolgáraink képességei hasznosuljanak, s hogy a *közgondolkodás is olyan irányban változzon, amelynek vég-*

eredményeképpen mind több fogyatékos embertársunk találja meg élete értelmét hasznos elfoglaltsággal.

A miniszter elmondta, hogy nem kampányévnek szánják 1981-et, a Magyar Nemzeti Szervező Bizottságnak ugyanis egyebek között az a célja, hogy *a kibontakozó társadalmi tevékenység és az állami törekvés összekapcsolódjon és folyamatosan megelőző programmá váljék.* Így érhető el ugyanis, hogy az egészségi, testi-lelki károsodottak száma ne növekedjen, és hogy anyagi erőink java részét a megelőző munkára fordíthassuk.

(szabó)

(Megjelent a NÉPSZAVA 1980. december 16-i számában.)

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

1980. november 20-án ülést tartott a Központi Elnökség. Jelen voltak: dr. Vas Tibor elnök, dr. Bódi István főtitkár, Csengeri József, Gerdelics Ferenc, Pinvinczki György, dr. Szabó Károly, dr. Széll Lajos, Szemerédi István, Zichó József elnökségi tagok és Daru Gerőné osztályvezető-helyettes.

Dr. Vas Tibor elnök megnyitotta az értekezletet, ismertette a napirendet és felkérte Daru Gerőné osztályvezető-helyetteset az 1. napirendi pont megtartására.

Daru Gerőné felolvasta a rokkantak nemzetközi évével kapcsolatos akciótervet. A Központi Elnökség a programtervet megvitatta és elfogadta. (Tekintettel a rokkantak nemzetközi évének nagy jelentőségére és fontosságára közöljük az egész akciótervet.)

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége az 1981. évre és az azt követő évtizedre az alábbi vakügyi, illetve általános rehabilitációs feladatokat kívánja teljesíteni.

I. Közös lebonyolítási program.

1. A társadalmi szemlélet gyermek- és ifjúkorban történő helyes kialakításának érdekében javaslatot adott a szövetség, hogy az általános és középfokú tanintéze-

tekben az osztályfőnöki órák keretében életkoruknak megfelelő szinten kapjanak a tanulók ismereteket a fogyatékosok problémáikéről.

Az osztályfőnöki órához segédanyagot célszerű a pedagógusok rendelkezésére bocsátani. A segédanyag minden fogyatékosági kategória vonatkozásában a szövetség felkérésére elkészült, jelenleg lektorálás alatt van. Az együttműködés szükséges a Művelődési Minisztériummal, hogy az optimális példányszám kialakuljon és a nyomdaköltség fedezésére megállapodás történjék. (A kiadás ideje 1981.)

2. A fogyatékosokról készülő amatőr film vakügyi részének szövegkönyvét összeállítottuk. A film elkészítését a Hallássérültek Országos Szövetsége vállalta 1981-re.

3. A tömegkommunikációs eszközöket fokozottan igénybe vesszük. Az év kapcsán ismételten havi 5 perces rendes műsoridőt kérünk a Magyar Rádiótól a vakok részére. Mivel korábban kéréseinket a Magyar Rádió többször visszautasította, így kérjük az Egészségügyi Minisztérium támogatását.

4. A fogyatékosok által előállított

termékekből, valamint a kedvtelésből készített tárgyakból kiállítás rendezünk 1981-ben. A kiállítás költségeire kb. 100 000 forint szükséges, ez jelenleg még nem áll rendelkezésünkre.

5. Közös szakmai, tudományos tanácskozásokat rendezünk 1981-ben. Ajánlott témák: munkarehabilitáció kérdése, a társadalmi szemlélet alakítása.

6. A közlekedésben különösen veszélyeztetett fogyatékosok problémáival foglalkozó kiadvány megjelentetésében részt vállalunk. (Lehetséges időpont 1983., tárgyalások szükségesek a Közlekedésbiztonsági Tanáccsal és a Belügyminisztériummal.)

7. Javaslatot nyújtunk be a foglalkoztatási rehabilitációt érintő jogszabályok módosítására, illetve kérjük a már benyújtott javaslatok felülvizsgálatát és bevezetését.

8. Dr. Vas Tibor elnök kezdeményezésére a posta bélyeget bocsát ki 1981-ben a rokkantak nemzetközi éve alkalmából.

II. A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének önálló programja.

1. A vak gyermekek nevelési útmutatójának kibővített változatát 1981-ben kiadjuk.

2. A vakok társadalmi beilleszkedésének, a vakok és a látók együttműködésének megkönnyítését szolgáló kiadványt jelentünk meg, amelynek szerzője dr. Pálhegyi Ferenc. A tervezett ki-

- advány címe „Vakokról pszichológus szemmel”. Jelenleg már lektorálás alatt van. Kiadását a Medicina Könyvkiadónak ajánlottuk 1981-re.
3. Fotópályázatot hirdetünk meg. Célja a vak ember élete jellemző momentumainak megragadása. A fotópályázat ideje 1981.
 4. A vak jogászok munkacsoportja dolgozik egy tanulmányköteten, amelynek elkészítési ideje 1981. (Kb. 1500 példányban.)
 5. Tanulmányozzuk a vakok diktaphonról történő gyorsírásának és síkgépirásának oktatási lehetőségeit. A vakok síkgépirói szakmára való képzését kísérleti jelleggel megkezdjük. (A VI. ötéves terv folyamán.)
 6. A középiskolások részére kiadjuk a tananyag Braille és hangos változatát. A hangos változatot 1981-ben, a Braille-t a VI. ötéves terv folyamán készítjük el. A rendelkezésre álló segédeszközökkel, mint már jelenleg is, továbbra is ellátjuk a tanulókat.
 7. 1985-től a vakok részére genetikai tanácsadást szervezünk, ennek érdekében propagandát fejtünk ki.
 8. A családlátogatási tevékenység módszeresebbé tétele érdekében a Magyar Vöröskereszttel közös kiadványt jelentetünk meg. Ezt a tevékenységet tovább fejlesztjük oly módon, hogy a megyei szervezetek, a körzeti csoportok és az alkörzetek kapcsolatát szorosabbá tesszük a házi szociális gondozó szolgálattal.
 9. Az 1981. évi taggyűléseket és az évi küldöttközgyűlést ünnepélyesebbé tesszük. E cél érdekében szempontokat adunk ki a megyei szervezetek titkárainak.
 10. 1980-ban elértük a Vakok Világa c. folyóirat tartalmi és formai javítását. A színvonalat tovább kívánjuk emelni. A rokkantak nemzetközi évének plakátjait a lap síkírású változatában is közreadjuk.
 11. A Homérosz Kórus díszhangversenyét a rokkantak nemzetközi évének jegyében megrendezzük a Zeneakadémián.
 12. 1981-ben megrendezzük a vakok amatőr kultúregyütteseinek találkozóját és bemutatkozását.
 13. 1981-ben hazai sportversenyeket rendezünk vakok között. Részt veszünk a Lengyelországban ren-

- dezendő nemzetközi sakkspartakiádon. Hasonló jellegű nemzetközi találkozó megrendezését vállaljuk a VI. ötéves terv folyamán.
14. A Budapesti és Pest megyei Szervezet aktivistái egy csoportjának házi tanfolyamot rendezünk. A tanfolyam tematikáját — egyesületi élet, érdekvédelmi tevékenység, kulturális tevékenység — kidolgozunk. (Időpont: 1982.)
 15. Az előző évekhez képest intenzívebben propagáljuk a fehér bot napját.
 16. A szövetség javaslatot tett a Fővárosi Tanács V. B. elnökének, hogy lehetőleg 1981-ben közterületet nevezzenek el Ungár Imréről. A Fővárosi Tanács elnökének válasza már meg is érkezett. A levél szerint az emlékmegőrzésének más módját választják.
 17. Hanglezemzefelvételt készítettünk a Homérosz Kórusral és a vak szólistákkal. A hanglezemeket terjesztjük.
- Ezután került sor a 2. napirendi pont megtárgyalására; az országos küldöttközgyűlés előkészítésére. Dr.

Bódi István főtítkárral tájékoztatta a Központi Elnökséget a küldöttközgyűlés napirendjéről. Az ünnepi eseményről jelen számunkban olvashatnak.

A főtítkárral beszámolt arról is, hogy a Vakvezető Kuttyákkal Közlekedők Szakcsoportja az Alapszabály módosítását kéri, hogy a szakcsoport működése az Alapszabályban is rögzítve legyen. A központi elnökség a kérést megvitatta és megállapította, hogy az Alapszabály módosítására nincs szükség, tekintettel arra, hogy a szövetség működését rögzítő paragrafusban csak példászerű felsorolások vannak, ebben nem szerepel az intézmény minden működő csoportja. A módosítási javaslatot a központi elnökség elutasította azzal, hogy az országos küldöttközgyűlés elé terjeszti döntés végett.

Néhány bejelentés és javaslat is elhangzott, amelyeket a központi elnökség megvizsgált.

Az ülés az elnök zárszavával ért véget.

Az országos küldöttközgyűlésről

A Központi Elnökség határozata értelmében 1980. december 7-én került sor az országos küldöttközgyűlésre, amelyet szövetségünk székházának nagy előadótermében tartottunk meg.

Dr. Vas Tibor elnök üdvözölte a vendégeket és a küldötteket. Az Egészségügyi Minisztérium részéről Dr. József Péter és Boruzs Erzsébet főelőadók voltak jelen. A XIV. kerületi pártbizottságot Beiczi Gézá né képviselte. Részt vettek a tanácskozáson a Vöröskereszt és a Magyar Nők Országos Tanácsa képviselői is. A küldöttek névsorának felolvasása alapján Dr. Vas Tibor elnök megállapította, hogy a testület határozatképes. Köszönetét fejezte ki a vidékről érkezett küldötteknek, akik a rossz időjárás ellenére is köteleességüknek tartották, hogy részt vegyenek a tanácskozáson. Megnyitójában az elnök tájékoztatta a jelenlevőket arról a munkáról, amely a rokkantak nemzetközi évének elő-

készítése kapcsán folyik. Elmondta, hogy ő is tagja a kormánybizottságnak, amely hivatott kitérni a rokkantak nemzetközi évében elvégzendő feladatokat és megszervezni a különféle rendezvényeket. Kérte az elnök a küldötteket, a megyei szervezetek titkárait, hogy mindent kövessenek el a rokkantak évének sikeréért. Ezután felkérte Dr. Bódi István főtítkárral, hogy a központi elnökség írásban kiadott beszámolóját szóban is egészítse ki.

A főtítkárral a szövetség akciótervét részletesen ismertette a küldöttekkel és kérte annak jóváhagyását. (A terv szövegét jelen számunkban már részletesen közreadjuk.)

A kiegészített beszámolóhoz nagyon sokan hozzászóltak. Általában közérdekű témákkal foglalkoztak. Közülük néhányat ismertetünk.

Kis János, a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat személyzeti vezetője méltatta a nemrég nyugdíjba vonult Sóllymos Gyula igazgató 31

éves tevékenységét és kifejezte elismerését áldozatos munkájáért. Jó egészséget és jó pihenést kívánt Sólymos elvtársnak. A továbbiakban foglalkozott a káderkérdéssel és bejelentette a küldötteknek, hogy a vállalat vezető testületében személyi változások történtek, természetesen az új vezetők is mindent elkövetnek a vállalat dolgozói és az eredményes munka érdekében. Végezetül sürgette a vakügyi segédeszközök körének szélesítését.

Németh Tamás művész-tanár egyebek között a foglalkoztatás körének bővítését szorgalmazta. Beszért a zongorahangolók és a szórakoztató zenészek eredményeiről. Kiegészítve a beszámolót, bejelentette, hogy Zenei Szakosztályunk népdal és népi hangszereken játszó versenyét szeretné megrendezni 1981-ben. Elismeréssel szólott pontírási nyomdánk dolgozóiról, akik folyó-

irataink és könyveink kiadása mellett elkészítették a szórakoztató zenészek vizsgaanyagát is.

Kiss János, a Gödöllői Alkörzet megbízottja a foglalkoztatással kapcsolatosan sürgette a telefonkezelőkre vonatkozó rendelet módosítását. (Ez a téma a szövetség 1981-es akciótervében szerepel.) Továbbá hangsúlyozta, hogy a rokkantak nemzetközi éve jó alkalmat nyújt a foglalkoztatással kapcsolatos problémák megvilágítására.

Kuminka Györgyné tanárnő, a központi elnökség tagja a pedagógiai pályán működő sorstársak gondjaival kapcsolatban elmondta, hogy az új oktatási rendszer a vak tanárokat nagyon nehéz feladatok elé állítja.

Nagy Ernő, a Győr-Sopron megyei szervezet titkára beszámolt arról, hogy egy négyfőnyi vakügyi delegáció tagjaként a Szovjetunióban a kulturális tevékenységgel és a munkaába helyezés kérdéseivel ismerkedett meg november 11. és 21. között. A tanulmányút eredménye-

képpen néhány új javaslatot tett.

A vitában sokan értékelték a szövetség munkáját. Többen foglalkoztak a káderkérdéssel, az üdültetés problémáival, a kulturális tevékenységgel, a segédeszköz akcióval stb.

A küldöttek végül a központi elnökség beszámolóját elfogadták.

Dr. Bódi István főtitkár a válaszadások után közölte a testülettel, hogy a Vakvezető Kutyaival Közlekedők Szakcsoportjától javaslat érkezett a központi elnökséghez az Alapszabály módosítása érdekében. A módosítást az indokolná, hogy — mint ismeretes — újból megkezdte működését szövetségünk irányításával a csepeli Vakvezető Kutya képző Iskola. A központi elnökség a felterjesztést alaposan megvizsgálta és úgy döntött, hogy az Alapszabály módosítását nem javasolja.

A küldöttközgyűlés egyetértett a központi elnökséggel és az Alapszabály módosítására vonatkozó javaslatot elutasította.

Az aktív tanácskozás dr. Vas Tibor elnök zárszavával ért véget.

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Központi Elnökségének küldöttközgyűlési beszámolója 1980.

Tisztelt Küldöttközgyűlés!

A szövetség, illetve a központi elnökség munkájáról a küldöttközgyűlésnek ismételtlen számat adunk. Kérjük Önöket, hogy beszámolási időszaknak az 1979. október 1-től, 1980. szeptember 30-ig eltelt egy évet szíveskedjenek elfogadni.

A beszámoló összeállításánál, a tények ismeretetésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy az 1977-ben megválasztott küldötteknek, illetve a központi elnökségnek működési ciklusa több mint felerészben eltelt.

A magyar népgazdaság V. ötéves tervét — jelentős gazdasági nehézségek, megszorítások között — 1980. december 31-ével befejezzük.

A nehézségek ellenére is elmondhatjuk, hogy a szövetségi tevékenység a beszámolási időszakban fejlődött, bővült. Ebben az évben szerveztük és indítottuk meg a folyamatos segédeszköz-ellátási akciót; az Egészségügyi Minisztérium a Vakvezető Kutya képző Iskola működését elrendelte, az iskola szakmai és gazdasági irányítását a szövetségre bízta. A beszámolóban ezekről később még szólunk.

Szervezeti hálózatunkban is általában sokrétűbbé vált a munka. Az alkalmazotti létszámot a feladatnövekedéshez képest jelentősen növelni viszont nem tudtuk. Az engedélyezett átlaglétsszám a beszámolási időszak során öttel gyarapodott, jelenleg: 87.

A növekedés lehetővé tette, hogy a hangoskönyvfellevő stúdió dolgozóinak létszámát ket-

tőről háromra emeltük. A további 4 álláshelyet a Vakvezető Kutyakiképző Iskola működéséhez kaptuk. Az iskolánál egy vezetőt, két kiképzőt és egy kisegítőt alkalmaztunk.

A szövetségnél az elmúlt év során is jelentős munkaerőmozgás volt tapasztalható, bár az ezt megelőző időszakhoz képest valamelyest mérséklődött. Új dolgozóink, — mind a Központban, mind a vidéki szervezeteknél — igyekeznek feladataikat elsajátítani, illetve jól ellátni. Említést érdemel, hogy Szabolcs-Szatmár megyei szervezetünknel Varró János tagtárs betegsége miatt a titkári teendők ellátásával Jakab Mihály nyugalmazott pedagógust bíztuk meg.

Felvilágosító munkánk az eltelt egy év során is tovább javult. A megjelentetett két kiadvány mellett a magyar sajtóban sok cikk jelent meg, ezekben a Szövetség központi és helyi szervezeteinek tevékenységét elemezték, ismertették részletesen. Rádió- és tv-riportokat is számos esetben kapott a közönség, ezekben tagságunk életéről, munkájáról igyekeztünk a nagyközönseget megfelelően tájékoztatni.

A központi elnökség saját munkájáról és a szövetség egyéves tevékenységéről a küldöttközgyűlés részére az alábbi beszámolót terjeszti elő.

I. A SZÖVETSÉG VÁLASZTOTT SZERVEINEK MUNKÁJÁRÓL

1. A Küldöttközgyűlés

— Küldöttközgyűlésünk 1979. december 9-én ülésezett. A közgyűlésen képviseltette magát a Magyar Nők Országos Tanácsa, valamint a Szociális Intézetek Központja. Aktív munkája során a testület — Csongrád megyei szervezetünk javaslatára — munkaverseny-felhívást fogadott el. Megyei szervezeteink között a verseny jelenleg folyik, annak értékelése 1981 elején történik.

Küldött tagtársaink aktivitása a beszámolási időszak további részében is figyelemreméltó volt. Ezt tapasztaltuk a megyei szervezetek 1980. évi taggyűlésein is.

2. A központi elnökség munkájáról

— A testület a beszámolási időszakban 9 alkalommal ülésezett. Ülésein összesen 35 napirendi pont szerepelt. Néhány ezek közül rendszeresen visszatérő volt (pl. bejelentések, ja-

vaslatok). Változtatást hozott a testület a Braille- és hangskönyvtárak részére történő könyvkijelölésekben; a könyvkijelölő bizottság javaslatait — elbírálás, döntés végett — a főtítkárhoz utalta, a testület időnként tájékoztatást kér.

Egyik kiemelkedő fontosságú napirendi pontként foglalkozott a testület a segédeszköz akció kidolgozásával is. Az akcióról beszámolónk további részében még tájékoztatást adunk.

— Nehézségeire hivatkozva elnökségi tagságáról Kalapos Béláné (Kisvárdai) lemondott. Helyére — az Alapszabály rendelkezéseinek megfelelően — a testületbe az 1977. évi választó küldöttközgyűlésen póttagként megválasztott Gerdelics Ferenc elvtárs, a központ főelőadója került be. A testület éves munkaterv alapján dolgozott.

— A központi elnökség mellett működő bizottságok tevékenysége a korábbi szinten folyt. Szervezetten az oktatási és a lakásügyi bizottságok működtek.

3. A megyei szervezetek elnökségei

— A megyei szervezetek élén működő 3—9 tagú elnökségek ugyancsak éves terv alapján dolgoznak. Tevékenységükről a titkárok negyedévenként készített jelentésben adnak számot. A beszámolási időszakban 7 megyei szervezetnél tartottunk szakmai ellenőrzést (Budapest és Pest, Bács-Kiskun, Csongrád, Komárom, Baranya, Békés és Heves megye). A központi elnökség 3 megyei szervezet, Fejér, Hajdú-Bihar, és Vas megye titkárait számoltatta be.

Szakmai-gazdasági tájékozódásunkat célozták a tájértekezletek, valamint az összevont titkári — adminisztrátori értekezlet is.

Pénzügyi-gazdasági ellenőrzéseink a beszámolási időszakban — rövid megszakításoktól eltekintve — rendszeresen folytak. Tekintettel az új alleltárak felfektetésére, az ilyen jellegű ellenőrzéseket az év végéig valamennyi megyében elvégezzük.

4. A körzeti csoportokról

A taglétszám folyamatos növekedése szükségessé tette, a megyéken belül, — ahol ennek személyi és tárgyi feltételei adóttak — a kör-

zeti csoportok létrehozását. Alapszabályunk értelmében az 500 fős taglétszámot meghaladó megyei szervezeteken belül lehet ilyen csoportokat szervezni, a körzet működési területén pedig legalább 50 rendes tagnak kell lennie.

— A körzeti csoportok részére korábban kiadott működési szabályzat működésükhöz segítséget ad. E csoportok szervezésével és működésével szeretnénk elérni, hogy a megyei szervezetek elnökségeinek a tagsággal való kapcsolattartásban segítséget nyújtsanak. Itt jegyezzük meg, hogy a budapesti és Pest megyei szervezeten belül működő körzeti csoportokra vonatkozóan kiadott, az országostól eltérő működési szabályzatot a beszámolási időszak során a megyei szervezet elnöksége módosította.

— A csoportok működésével könnyebben és szervezettebben bonyolíthatók le a család- és taglátogatások, jelentős segítséget tudnak nyújtani a tagszervező munkában, a felnőttkorban megvakultak felkutatásában. Ez utóbbira annál is inkább szükség van, mert a budapesti Vakok Állami Intézetének keretében (Bp. XIV., Május 1 út 21.) ebben az évben kezdte meg működését a Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportja. Működése a felnőttkorban megvakultaknak a megváltozott élethelyzetre, életvitelre nevelését, illetve átállítását célozza.

— A beszámolási időszakban is több csoportunknál érték el jelentős eredményeket a család- és taglátogatások, kulturális programok megszervezésében és megrendezésében.

Budapesten és Pest megyében az V., Somogy megyében pedig a síófoki és nagyatádi körzeti csoportoknál vannak figyelemreméltó eredmények.

— A beszámolási időszak végén működő körzeti csoportok száma: 45. Az ezen időszakban alakult új körzeti csoportok száma: 3.

— Megyék szerinti megoszlásuk a következő:

Baranya megye:	—	Komárom megye:	—
Bács-Kiskun m.:	2	Nógrád megye:	—
Békés megye:	7	Somogy megye:	6
Borsod megye:	1	Szabolcs-Szatm. m.:	5
Bp. és Pest megye:	5	Szolnok megye:	2
Csongrád megye:	3	Tolna megye:	4
Fejér megye:	—	Vas megye:	—
Győr-Sopron m.:	2	Veszprém megye:	4
Hajdú-Bihar m.:	1	Zala megye:	2
Heves megye:	1		

A tagszervezés a szövetség egyik fontos célkitűzése.

A vak tagok szervezésében évről évre jó eredményeink vannak, nem mondhatjuk el ugyanezt a gyengénlátók vonatkozásában. Tagszervező munkánkban a gyengénlátók szervezésére fokozott figyelmet kell fordítani. Szervező munkánkhoz fokozott segítséget várunk a tanácsok szakigazgatási szerveitől. A Magyar Vöröskereszttel közösen megjelentetett kiadványban foglaltak révén remélhető a szervező munka eredményességének fokozása. Aktiváink a tagok felkutatásában jelentős segítséget adhatnak.

— A megyei szervezetek elnökségeinek figyelmét a tagszervezés érdekében is felhívjuk a társadalmi szervekkel való fokozottabb együttműködésre. A szervező munka során fokozott gondossággal kezeljék a felnőttkorban megvakult, de még munkaképes korban levő személyeket, azért is, hogy őket — amennyiben szükséges — a Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportjához irányíthassák. Nagyon fontos, hogy szervezeteink a területi vezető szemész orvosokkal szoros kapcsolatot tartsanak.

— A szövetség össztagslétszáma 1979. szeptember 30-án 19 544 fő volt. A beszámolási időszak végén 19 821. A növekedés a két adat ismeretében alacsony, mindössze: 277.

Az elhalálozottak száma évről évre változatlanul magas. A tagszervezési eredményeket ezért figyelemreméltónak kell tekinteni. Országosan is érvényesnek tekinthető a Szabolcs-Szatmár megyében kimutatott tény: a megyében a szövetség tagságának több mint 60%-a 60 éven felüli. Országos viszonylatban ez az arány 64,03%.

— A mellékelt táblázat a tagok megyék szerinti megoszlását tükrözi, vak és gyengénlátó férfiak, illetve nők vonatkozásában is.

— Tájékoztatást kértünk a tagdíjhátralékosokról is. A táblázatból kitűnik a hátralékosok nagy száma, összesen: 1004. (A táblázatot lásd a beszámoló végén.)

A tagdíjak pontos befizetésében figyelemreméltó a Tolna megyei szép eredmény, valamint Szolnok megyének a beszámolási időszakban elért javulása.

1. Kapcsolattartás a megyei szervezetekkel

— A szakmai csoport ellátta a megyei szervezetekkel kapcsolatos instrukciós feladatokat. Az irányítást a személyes találkozásokon túl levelezéssel, és a szükséges körlevelek kibocsátásával oldották meg. 1980 elején munkatervet készítettek és e szerint dolgoznak. Természetesen azokat a feladatokat is elvégezték, amelyek munkaterven felül jelentkeztek az év során.

A múlt évben megtartott közgyűlésen Csongrád megyei szervezetünk bejelentette, hogy a jobb munkavégzés érdekében szerződést kötöttek Szeged Megyei Város Tanácsának szakigazgatási szervével. A szakmai csoport szorgalmazta, hogy a munkaverseny-felhívásra minél több megye jelentkezzen. A versenyben résztvevő megyék száma — Csongráddal együtt — 16. A megyei szervezetekhez történő kiszállásokat kiszállási ütemterv alapján végezték. A szakmai vizsgálatokon felül résztvettek néhány körzeti taggyűlésen is (Siófok, Baja, Nagyatád stb.). Sikert ért el a megyei szervezetek különböző rendezvényeire is: Heves, Tolna Vakok Napjára, Nyíregyházán fontos tárgyaláson vettek részt a titkár helyettesítésének ügyében, Debrecen és Miskolc között megszervezték a tapasztalatcsere értekezletet. Résztvettek Debrecenben a megyei szervezet új helyiségének átadásán. Nógrád megyében előkészítették a megyei szervezet 25 éves jubileumának megünneplését. Megszervezték a tájértekezleteket, a kelet-magyarországi szervezetek részére Szolnokon, a nyugat-magyarországi szervezetek részére pedig Boglárlellén. A tájértekezletek jól sikerültek, néhány megyei szervezet kivételével titkáraink, adminisztrátoraink aktívan vettek részt a találkozásokon, javaslataikkal hozzájárultak az értekezlet sikeréhez.

Megszerveztük a titkári — adminisztrátori értekezletet is, amelynek igen bőséges napi-rendje volt, ez alkalommal a titkárok és adminisztrátorok a központ részéről megkapták azokat a tájékoztatásokat, amelyekre munkaügyi tevékenységük során szükség van.

Emellett tájékoztatást kaptak arról is, hogy hogyan készül szövetségünk a Rokkantak Nemzetközi Évére. Ezen az értekezleten értékeltük megyei szervezeteink munkáját.

Előkészítettük és segítettünk lebonyolítani a megyei szervezetek évi rendes taggyűléseit. Gondoskodtunk arról, hogy az instruktorok mellett a taggyűléseken mindig vegyen részt a központi elnökség egy tagja. Megyei szervezeteink közül több helyen idén ünnepelték fennállásuknak 25 éves évfordulóját, ebből az alkalomból igyekeztek taggyűléseiket ünnepélyesebbé tenni, társadalmi munkásaikat Braille- emlékéremmel, emléklapokkal tüntették ki. Arról számolhatunk be, hogy a taggyűlések általában jól sikerültek, aktívak, látogatottak voltak.

Megállapítottuk azt is, hogy a szervezetek kapcsolatai jók a társadalmi és a hivatali szervezetekkel. Megyei szervezeteink nagy része az év során igen nagy segítséget kapott társadalmi erőből.

2. A szervezetek helyiségellátottsága

— Megyei szervezeteink helyiségellátottsága a beszámolási időszakban — a korábbi évekhez hasonlóan — tovább javult. A Hajdú-Bihar megyei szervezet Debrecenben a Béke útja 22-ből a Rákóczi út 7. szám alatti helyiségbe költözött át. Az új helyiség összalapterülete mintegy 100 m². A Magyar Gördülőcsapágó Művek szocialista brigádjai kb. félmillió forint értékű munkával korszerű, jó beosztású, az egyesületi élet és a hivatali munka vitelére egyaránt alkalmas helyiséget hoztak létre. További társadalmi segítséggel érték el a ház udvarának aszfalt burkolását.

— Vas megyei szervezetünk megalakulása óta a szombathelyi Vakok Állami Intézetében működött. 1979-ben egy külön helyiséget tudtunk biztosítani a szervezet részére. Ezt megfelelően kialakítottuk és berendeztük. 1981-ben tehát ebben a helyiségben kezdődhet meg a megyei szervezet hivatalos élete.

— A beszámolási időszakban, mint a korábbi években, helyiségeink állagmegóvására, korszerűsítésére, valamint a berendezési, felszerelési tárgyak pótlására, gyarapítására törekedtünk.

Évi rendes költségvetési előirányzataikon túlmenően központi keretből szervezeteinket az alábbiak szerint támogattuk:

a) ingatlanokra	87 206,— Ft;
b) szakmai felszerelésekre	81 340,— Ft;
c) ruházat, textília	62 830,33 Ft;
d) fogyóeszközök, anyagok	97 568,90 Ft;

Összesen: 328 765,23 Ft.

— Szolnok megyei szervezetünk helyiséglátottságát beruházásból akartuk megoldani. Több mint két évi tárgyalás és levelezés után Szolnok Város Tanácsának szakigazgatási szerve közölte, hogy a tervezett beruházás nem válsul meg. Amennyiben a jövőben beruházást terveznek, a szövetséget értesítik.

IV. OKTATÁS, KÉPZÉS, MUNKÁBA HELYEZÉS

1. Oktatás, képzés

— A Vakok Általános Iskolája és Nevelőotthonából, valamint a Budapesten és Debrecenben működő Gyengénlátók Általános Iskolája és Nevelőotthonából kikerülő tanulókat a

három célvállalatnál és a célszövetkezetnél munkába tudják állítani. Ezekre a munkahelyekre azonban a végzett fiatalok csak kevés számban jelentkeznek. Mivel a hagyományos szakmákban (kefekötés, kosárfonás) a szakmunkásképzés megszűnt, a vállalathoz felvett fiatalokkal munkaviszonyt létesítenek. Megvan annak a lehetősége is, hogy vállalati tanfolyam keretében ezek a munkavállalók szakmunkás-bizonyítványt szerezzenek. Az 1980-ban végzett fiatalok közül a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalathoz 11 munkavállaló került.

— A könyvkötő tanulók beiskolázásával, elhelyezésével változatlanul a Szociális Intézetek Központja foglalkozik.

— Továbbra is fennforog az a sajnálatos helyzet, hogy a hagyományos szakmákra jelentkezők száma csökken. Számos fiatal lakóhelyén, vagy annak közelében szeretne munkát vállalni. Az ilyen megalapozott törekvéseket támogatni kell. Ezért is tartjuk fontosnak a bedolgozói hálózat fejlesztését, illetve a bedolgozók létszámának növelését.

— Folyamatos feladat a szövetségben a telefonalközpont-kezelők alapfokú képzése és a postai tanfolyam útján történő továbbképzése.

1. TÁBLÁZAT

Megyék	Össz. tanulók	Közép-iskolások	Nappali	Esti	Levelező	Egyetem	Főiskola	Nappali	Esti	Levelező	Marxista közép	Marxista egyetem
Baranya	4	1		1							3	
Bács-Kiskun	2	2		2								
Békés	2	2		2								
Borsod	1	1	1									
Bp. és Pest	27	17	8	5	4	5	1			1		4
Csongrád	1	1	1									
Fejér												
Győr-Sopron	2	1		1		1						
Hajdú-Bihar	3	2		2		1						
Heves												
Komárom												
Nógrád												
Somogy	1					1						
Szabolcs												
Szolnok												
Tolna	1	1		1								
Vas	4	4		2	2							
Veszprém	2					1	1					
Zala												

A beszámolási időszakban két csoport részére indítottunk továbbképző tanfolyamot, a résztvevők ez év februárjában vizsgáztak le. Azóta újabb továbbképző tanfolyamot indítani nem tudtunk. Remélhető, hogy a közeljövőben erre lehetőség lesz.

— A beszámolási időszakban 9 fővel indult gyógymasször tanfolyam résztvevői közül ez év júniusában 5-en végeztek. Szeptemberben megindult az újabb tanfolyam, a résztvevők létszáma 13. Sajnálattal jegyezzük meg, hogy a végzettek munkába helyezése nehézségekbe ütközik.

A gyógymasször szakcsoporttal együttműködve megszerveztük a csoport tagjai részére a szakmai továbbképzést. A szakmai előadásokat orvos-előadók tartották. A tanfolyamot mind a szövetség képviselői, mind a résztvevők hasznosnak értékelték.

— Középiskolásaink létszáma — a nappali, esti és levelező tagozatokon — 32. Az egyetemi, főiskolai hallgatók létszáma 10. Marxista középiskolán és egyetemen tanulók létszáma 8. Tanulóink részére kifizetett segélyezés mértékét a beszámolási időszakban valamelyeset növeltük. Ezzel is magyarázható, hogy a részükre kifizetett segély összege: 30 300,— Ft volt.

— Tanulóink megyék szerint megoszlását a következő táblázat mutatja.

2. Munkába helyezés

— A szövetség legfontosabb célkitűzéseinek egyike a munkaképes tagok munkába helyezése, illetve foglalkoztatása. A központi elnökség sajnálattal állapítja meg, hogy a tagok foglalkoztatottsága az össz taglétszámhoz képest az utóbbi évben csak kis mértékben növekedett.

Látássérültek foglalkoztatása a Fővárosi Kefesepró Gyártó Vállalatnál

láló tagjaink az iparágban elért átlagjövedelmeket munkájuk révén megszerzik. Az is figyelemreméltó, hogy a napi 6 órás ledolgozott munkaidő ellenértékeként részükre a munkáltatók 8 órai munkabért fizetnek. Hangsúlyozzuk a fizikai munka megbecsülését, szocialista államunkban ez alapvető osztályérdek, a munkásosztály vezető szerepének érvényesülésével is szorosan összefügg.

— A KOZMOSZ KTSZ-nél zongorahangolókat képeznek a megállapodásnak megfelelően.

A képzést figyelemmel kísérjük. A szövetség-nél jelenleg 2 zongorahangolót képeznek, kezdő és haladó fokon. A szövetség nehezen tudja megoldani a tanulók szerszámellátását. Szükség volna a szerszámok külföldről történő behozatalára.

Nehézség az is, hogy a tanulók képzésével egyetlen oktató foglalkozik. Bérezésének megnyugtató rendezését a szövetséggel együtt igyekszünk elősegíteni.

— Bár a beszámolási időszakban a nyugdíjasok foglalkoztatását a Minisztertanács általában korlátozta, a 17/1975. (VI. 14.) sz. Minisztertanácsi rendelet 204. § 1. bekezdés a) pontjának értelmében a vak nyugdíjas munkavállalók munkaviszonyban való foglalkoztatása korlátozás alá jelenleg sem esik. Ennek a jogszabályi rendelkezésnek szociális jelentőségét nem vitatjuk, de mindenkinek figyelmét felhívjuk arra, hogy a rokkantsági nyugdíj igénybevételét követően megszerzett újabb szolgálati időt nyugdíj szempontjából figyelembe vételni, már nem lehet.

Nyomatékkal felhívjuk küldött tagtársaink figyelmét arra, hogy a megyék területén minden lehetséges alkalommal fejtsenek ki jó propagandát a munkavállalás érdekében.

A hozzánk beérkező tagfelvételi kartonokon is látjuk, hogy munkaképes korban levő tagjaink közül sokan élnek a rokkantnyugdíjból és a vakok személyi járadékából.

Jó felvilágosító munkával pedig egyrészt munkába állítása minden bizonnyal elérhető lenne. — A foglalkoztatottak megyék szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

Baranya megye:	82	Komárom megye:	52
Bács-Kiskun m.:	46	Nógrád megye:	36
Békés megye:	102	Somogy megye:	73
Borsod megye:	107	Szabolcs m.:	312
Bp. és Pest m.:	1082	Szolnok megye:	107
Csongrád megye:	97	Tolna megye:	14
Fejér megye:	66	Vas megye:	41
Győr-Sopron m.:	74	Veszprém megye:	139
Hajdú-Bihar m.:	316	Zala megye:	36
Heves megye:	61	Összesen:	2843

1. Gondoskodási tevékenység

Szervezeti hálózatunkban a tagokkal való közvetlen foglalkozásnak úgy kell megvalósulnia, hogy a megyei szervezetek és körzeti csoportok — más szervekkel is együttműködve — minél több segítséget nyújtsanak. A megyéknél rendszeresek a félfogadások, a körzeti csoportoknál pedig időnként tagösszejöveleteket tartanak. Egyre fokozódó jelentősége van a család-, illetve taglátogatásoknak is. E munka megkönnyítése érdekében már korábban útmutatót készítettünk a beszámolási időszakban — a Magyar Vöröskereszttel közösen — azt 10 000 példányban jelentettük meg. A megyék területére történő elosztásban a Magyar Vöröskereszt 6000, a szövetség 4000 példány szétküldését vállalta.

— Több megyei szervezetünknel jogi segítséget biztosítanak a tagság részére. Az ilyen jellegű ügyfélforgalom — a számszerűséget tekintve — budapesti és Pest megyei szervezetünknel a legmagasabb. Jogi segítség kérésével egy év alatt a szervezetet 195 esetben keresték fel. Gyakoriak a hagyatéki, ingatlannyilvántartási, eladási, különböző szabálysértési ügyek. Gyakran szerepel a kérelmezőknél bírósági, rendőrségi feljelentések megíratása. — Budapesten felvetett kívánságra vizsgáltuk a főváros területén a kísérszolgálat megszervezésének lehetőségét. Az Egészségügyi Minisztérium, a Magyar Vöröskereszt, valamint a tanácsi szervek bevonásával tartott megbeszélések és az érintettek közül néhány tagunknál folytatott tájékozódás értelmében ezt a szolgálatot a szövetség önmaga megszervezni nem tudja, de jelentős érdeklődés ez iránt nem is nyilvánult meg.

— Ebben a munkában nélkülözhetetlen az államigazgatási, a társadalmi és tömegszervezetekkel való jó együttműködés. Az öregek napközi otthonaiban és a házi szociális gondozásban levők száma évről évre gyarapszik. A megyei szervezetek taggyűlésein számos tanács képviselője kifejezetten ajánlja ezen tanácsi szolgáltatások igénybevételét. Az elnökségi testület is úgy látja, hogy ezen szolgáltatások révén nagyon sok látássérült ember kaphat olyan segítséget, amelynek folytán családi környezetben maradhat.

— Gondoskodási munkánk terén egyre több segítséget kívánunk nyújtani a felnőttkorban megvakultaknak. Ez év júliusában mozgástréner képző tanfolyamot szerveztünk. A tanfolyamra több megyei szervezet küldött résztvevőt. Ők pedig a tagtársakat lakóhelyükön tudják megtanítani a közlekedésre, illetve a hosszú fehér bot megfelelő használatára. Mozgástréner képző tanfolyamot a jövőben is szervezünk.

— A szövetség részéről Gerdelics Ferenc főelőadó, a központi elnökség tagja 1979-ben és 1980-ban az elemi rehabilitációval kapcsolatos konferenciákon vett részt az NDK-beli Karl-Marx-Stadtban. Az 1979. évi programban főként a mozgástréner képzéssel foglalkoztak.

— A vakok életkörülményeinek fokozatos javulásában a személyi járadéknak változatlanul nagy szerepe van. Az ellátás rendszerében a beszámolási időszak során változás nem történt. Az önállóan folyósított személyi járadék összege 1980. január 1-től 1230,— Ft. Nyugdíjas tagok részére a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság a jövedelem-kiegészítést a nyugdíjhoz csatolva folyósítja.

— Nyugdíjjal nem rendelkező tagjaink részére — amennyiben a velük közös háztartásban élők egy főre eső jövedelme az öregségi nyugdíjminimumot nem éri el — jelentős segítséget nyújt államunk a vakok rendszeres szociális segélyének folyósításával.

— Kis jövedelemmel rendelkező tagjaink részére a szövetség költségvetéséből a beszámolási időszakban is folyósítottunk szociális segélyeket. A 250—500 Ft-os segélyek növelése kívánatos lenne. Ezt már az elmúlt évi beszámolóban is megállapítottuk, ám a kérelmezők számának jelentős növekedése a segélyösszegek emelését annak ellenére sem tette lehetővé, hogy előirányzatunkat a költségvetésben növeltük. A beszámolási időszakban tagjaink részére szociális segélyként 95 250 Ft-ot fizettünk ki.

— A vak tagok részére a helyi és távolsági utazási az Egészségügyi Miniszter 41/1964. (Eü. K. 19.) EüM sz. utasítás alapján biztosítottuk. Tajaink jogos utaztatási igényeit maradéktalanul kielégítettük. Az elmúlt év során utaztatásra 1 973 044,64 Ft-ot költöttünk. Változatlanul fennáll a vasúti utaztatás iránti igény csökkenése. Növekszik viszont a VOLÁN-autóbuszok igénybevétele. — Utaztatási rendszerünk

felülvizsgálata, az eljárás egyszerűsítése a szövetségnek egyik fontos törekvése. A Közlekedés- és Postaügyi Minisztériummal ebben és más ügyekben is tárgyalásokat kezdeményeztünk, így például a vakok pontírásos küldeményeinek portóztatását sérelmesnek tartjuk, hiszen a pontírásos küldemények díjtalan továbbítását nemzetközi egyezmény garantálja.

— Üdültetési programunkat a beszámolási időszakban is sikeresen bonyolítottuk le. A boglárlellei üdülőben — tagok és kísérők együttevővé — 360-an üdültek. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a megyei szervezeteknél a beutalásra javasolt személyeket jobban kell vizsgálni, hogy egészségi állapotukat és emberi magatartásukat is figyelembe véve a közösségi életben megfelelő módon tudjanak résztvenni.

— Az üdülő épületének állagromlása indokolja, egy komoly felújítási, rekonsztrukciós munka elvégzését. A munkát 1981-ben el akarjuk végeztetni. Amennyiben ez lehetségessé válik, Boglárlellén az üdültetést a jövő évben szüneteltetjük. Tagságunk megértését ezúton is kérjük. A boglárlellei Nagyközségi Közös Tanács költségvetési üzemétől olyan ígéretünk van, hogy a kivitelezés tekintetében december 15-ig nyilatkozni fognak.

— 1980-ra a SZOT-tól 70 darab beutalójegyet kaptunk Hévízre, Hajdúszoboszlóra, Leányfalura és Mátrafüredre. A tagtársak és kísérők ezekben az üdülőkben is jól érezték magukat.

Mind elmondották, a látókkal való közös üdülés számukra zavart nem okozott.

— A lengyel vakok szövetségével korábban kötött megállapodás értelmében 10 személy Magyarországról a lengyelországi Musynában üdült két hétig, 10 lengyel vendéget pedig Boglárlellén fogadtunk. Az NDK-val érvényben levő megállapodás szerint 20—20 fő csereüdültetését a résztvevők megelégedésére lebonyolítottuk.

VI. SEGÉDESZKÖZELLÁTÁS

Munkarehabilitáció céljára az Egészségügyi Minisztérium — mint erről már korábban is beszámoltunk — 1980. január 1-től a szövetség részére évi 475 000 Ft-ot engedélyezett. Az ösz-

szeg tervezett felhasználásáról korábban ugyancsak beszámoltunk. Segédeszközjuttatási célokra 330 700 Ft-os előirányzatot biztosítottunk. Az akció szervezésére, lebonyolítására, a juttatások mértékére vonatkozó javaslatainkat kidolgoztuk és azt még 1979-ben az Egészségügyi Minisztériumhoz felterjesztettük. A főosztály jóváhagyó döntését ez év nyarán kaptuk meg. Ennek értelmében pontírotáblát kérelmező tagjaink részére ingyenesen juttatunk. Pont- és sikírógépet, valamint orsós és kazettás magnetofonkészüléket azon tagjaink részére biztosítottunk, akiknél a velük közös háztartásban élő családtagok egy főre eső jövedelme a havi 2500 Ft-ot nem haladja meg. A jövedelem számításánál a vakok személyi járadékát figyelmen kívül kell hagyni. A Braille-táblát kivéve az egyéb eszközök vásárlásánál a szövetség 25⁰/₀-os kedvezményt ad.

— Az akció keretében 1980-ra a kazettás magnetofont biztosítani nem tudtuk, 1981-től azonban kérelmező tagjaink ezt is vásárolhatnak.

— Az akcióra engedélyezett előirányzathoz telefonalközpont-kezelőink részére adaptereket is biztosítottunk.

Az egyes eszközök iránti igényt a megyei szervezeteknél kell benyújtani, a szervezetek azokat a központhoz felterjesztik. A megyei szervezetek javaslatára felterjesztett igények elbírálását a központi elnökség mellett működő Segédeszköz Bizottság végzi.

— Az Egészségügyi Minisztérium ezt a folyamatos segédeszközakciót azzal hagyta jóvá, hogy a szövetség az eszközjuttatásokon a szükségletnek megfelelően változtathat is. Előírta azonban, hogy az akció évenkénti lebonyolításáról a főtitkár az éves beszámolóban a minisztérium részére tegyen jelentést.

— A korábbi gyakorlatnak megfelelően a beszámolási időszakban is adtunk segédeszközöket, főleg nappali tagozatos, rendszeres jövedelemmel nem rendelkező tanulók részére. Munkavállaló tagjaink ilyen jellegű kérelmeit a jövőben már nem tudjuk figyelembevenni, hiszen a folyamatos segédeszközakció keretében a szükséges készülékeket megvásárolhatják.

— A szövetség 1980 júniusában kapta meg feladatául a vakvezető kutyakiképzést. Jelentős állami támogatással, de nem elhanyagolható

társadalmi segítség igénybevételével tudunk ezen feladatnak eleget tenni. A költségvetésben biztosított összeg 450 000 Ft, ezen belül 205 000 Ft a beralap 4 fő alkalmazására áll rendelkezésre. Ez, valamint a dologi és egyéb kiadásokra engedélyezett további 245 000 Ft a legalapvetőbb feladatok ellátására ugyan elegendő, de a kapott feladat jó ellátásához ezután is jelentős társadalmi segítséget kell igénybe venni. — Jelentős szerephez jut a jövőben a Vakvezető Kutyával Közlekedők Szakcsoportja, tagjainak a képzés újraindításában nagy szerepük volt. A szakcsoport a központi elnökség által is jóváhagyott, érvényes működési szabályzat alapján dolgozik, feladatait — más szakcsoportokhoz hasonlóan — társadalmi munkában látja el. A jövőben hathatós segítséget nyújt majd a kutyák tartásának, rendeltetésszerű használatának ellenőrzésében.

A szövetség jelenleg hagyományos Alapszabálya, illetve annak 2. §-ában részletezett tevékenysége a hazai vakvezető kutyaképzéssel bővült, így ennek megfelelően az Alapszabályt módosítani kell, és azt a küldöttközgyűlésnek el kell fogadnia.

A képzési munkát 1981 januárjában kezdjük meg. A kutyák igénylésének módjáról, feltételeiről a tagságot megyei szervezeteinken, valamint a Vakok Világán keresztül értesítjük.

VII. A SZÖVETSÉGBEN FOLYÓ KULTURÁLIS ÉS SPORTMUNKA

1. Tájékoztató a szövetség kultúrtevékenységéről

— Érvényesül az a törekvés, hogy a szövetség szervezeti hálózatában az öntevékeny kulturális munka minél szélesebb körben bontakozzék ki, Budapesten és vidéken 17 kultúrcsoport működik 323 aktívával. Fővárosi és vidéki szervezeteinknél működő együtteseink sikereiből fellépéseiről a Vakok Világában tájékoztatásokat közöltünk.

1979 október 1-től, tehát a beszámolási időszakban a szövetség Homérosz kórusa belföldön 23 szereplést vállalt. A szereplések közül kiemelkedett a folyó év június 15-én megtartott zeneakadémiai hangverseny. Együttesünk számára két szempontból is jelentős volt a hangverseny: a jelentős koncertsiker mellett a kórus minősítése is itt történt meg. A Homé-

rosz kórus az amatőr kórusmozgalomban elérhető legmagasabb elismerést, a Fesztivál kórus minősítést érte el.

— Együttesünk a korábbi években szerepelt már néhány szomszédos szocialista országban. A beszámoló időszakban, augusztus 28-a és szeptember 7-e között az együttes Finnországi koncertkörúton vett részt. A Finn Vakok Központi Szövetségének meghívására utazott az együttes Finnországba. Az oda- és visszautazás költségeit az Egészségügyi Minisztérium és a szövetség fedezte, a teljes ellátásról a finn szövetség gondoskodott. Finnországi útja során a kórus összesen 20 alkalommal lépett közönség elé.

— A kórusban gondok is vannak: a 31-es taglétszámot nagyon alacsonynak tartjuk. A folyamatos utánpótlást biztosítani kell. Az együttesnek jelenleg nincs hangképzője. A férfiszólamok létszámához képest a női szólamok létszáma kétszeres, ezen az arányon sürgősen javítani kell.

— A zenekar jelenleg 14 fővel működik. Kialakított műsoruk főleg szórakoztató jellegű. Az együttesen belül — különböző csoportosításban — kisebb hangszeres csoportok is kialakíthatók. Ennek révén, továbbá szólisták bevonásával, kisebb létszámot lekötő műsorok szervezésére is lehetőség van. — A beszámolási időszak folyamán az együttes 5 alkalommal szerepelt közönség előtt. Az év folyamán még további fellépéseket terveznek.

— Mind a kórus, mind a zenekar vonatkozásában arról tájékoztatjuk küldött tagtársakat, hogy szövetségünk a működésükhöz szükséges pénz- és anyagi eszközöket folyamatosan biztosítja. A társadalmi munkások jutalmazási keretéből együtteseink tagjait évről-évre jutalmazzuk is.

— A Pasztorek Mihály színjátszócsoporthoz működése is eredményes volt. Műsoraik kialakításában megítélésünk szerint javulást hozott a versek, monológok gyakoribb beiktatása. Az elmúlt egy év során — székházunkban és külső szerepléseken — összesen 9 alkalommal léptek fel. — Működésüket segítené, ha szakmai korrepetitort kapnának. Ebben az ügyben tárgyalásokat folytatunk.

— A KISZ-szervezet kultúr csoportja ugyancsak tevékeny volt. Hat szereplésükből 4-et a székházban, kettőt külső helyeken, a Marczibányi téri Állami Szociális Intézetben, valamint a Vakok Általános Iskolája és Nevelőotthoná-

ban adtak. A KISZ-tagok egyúttal aktívan tevékenykednek más együttesekben is.

— A Rejtő Ifjúsági Klub is eredményesen működik. Élménybeszámolókat, zenei vetélkedőket, egészségügyi és egyéb ismeretterjesztő előadásokat szerveztek, illetve bonyolítottak le. Két külső együttest is meghívtak. Ez utóbbi műsorokat valamennyi érdeklődő részére szervezték.

— A tagság részére rendszeresen tartottunk előadótermünkben különböző programokat, rendezvényeket. Ezekben részben saját, részben külső előadók léptek fel. Komoly érdeklődést váltott ki a megyei szervezetek kultúr csoportjai részére meghirdetett vetélkedő. Nagyszámú közönség hallgatta meg Bodor Tibor előadói estjét. Enek keretében a hangoskönyvtár olvasóival találkozott. — Nagy érdeklődés kísérte saját együtteseink műsorait, különösen a megfelelő propagandával, tájékoztatással előkészített rendezvényeket.

— A Homérosz Irodalmi Kör munkája lényegében szünetel. Az Irodalmi Értesítő tartalmi gazdagodásában most is lemérhető a fejlődés, a kiadvány kéthavonként, rendszeresen megjelenik.

— A szokásos pályázatokat, versenyeket, vetélkedőket a beszámolási időszakban is megtartottuk. Ezek a korábbi évekből jól ismert feltételek mellett folytak. Érdemes megjegyezni, hogy a most lebonyolítandó egyik-másik pályázat és verseny iránt fokozódó érdeklődés mutatkozik, így például az irodalmi pályázatot és az írásversenyt említhetjük.

Az egyes megyei szervezeteknél működő kultúr csoportok számát az alábbi kimutatás tartalmazza:

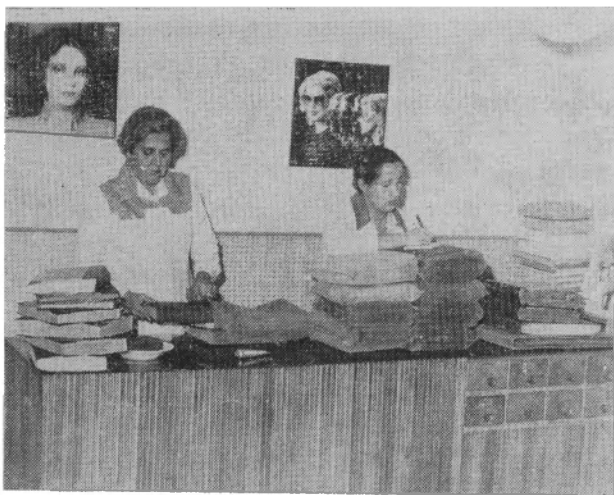
Baranya megye	—
Bács-Kiskun megye	—
Békés megye	1
Borsod megye	1
Budapest és Pest megye	5
Csongrád megye	1
Fejér megye	—
Győr-Sopron megye	1
Heves megye	1
Hajdú-Bihar megye	1
Komárom megye	—
Nógrád megye	—
Somogy megye	3

Szabolcs-Szatmár megye	1
Szolnok megye	1
Tolna megye	1
Vas megye	—
Zala megye	—
Összesen :	17

2. Kulturális juttatások

— A korábbi beszámolóban vázolt nehézségektől e területen az elmúlt év során sem tudtunk teljes mértékben megszabadulni. Braille nyomdánkban jelentős munkaerő kiesés volt. Betegségek és egyes állások betöltetlensége miatt az év első kilenc hónapjában a hiányzás rendszeresen elérte a havi 25 munkanapot, olykor ezt is meghaladta. Az üres korrektori állást ez év októberében betöltöttük. — A beszámolási időszak első felében, 1979 IV. negyedében, valamint 1980 I. negyedévében még komoly gondot okozott a folyóiratok postázása, a címzeteknek időben történő eljuttatása; sok nehézségünk adódott a korábban felfektetett cím-tárakban fellelhető pontatlanságokból is. 1980-ban elértük azonban, hogy nagyon pontos cím-tárakat fektettünk fel. Beállítottuk a Bradma típusú címíró és címnyomó gépeket. — Megyei szervezeteink évi taggyűlésein folyóiratainkkal kapcsolatos reklamáció már csak elvétve adódott. Reméljük, hogy a most közölt kedvező helyzet tartós lesz, illetve állandósul.

Vidéki kölcsönzés előkészítése a Braille Könyvtárban

— Valamennyi pontírásban megjelenő kiadványunk a Braille nyomdában készül. A folyamatos üzemelés anyagi, műszaki feltételeinek

megteremtése az elmúlt év során is biztosított volt. Zavartalanul működik az NSZK-ból vásárolt lemezírógép. A működés zavartalanságát nagyban elősegítette, hogy a korábban használt kemény acéllemezből megfelelő alumínium lemezek használatára tértünk át. A megfelelő lemezfajta kiválasztásában jelentős segítséget nyújtott dr. Széll Lajos tagtársunk. A Magyar Alumíniumipari Tröszt megrendelésünkre három tonna lemez gyártását vállalta és elvégezte. Három tonnánál kisebb mennyiség gyártására nem tudtak vállalkozni. Ennek eredményeként viszont anyagszükségletünk több évre biztosított.

— A rendszeresen megjelenő kiadványokon kívül — mint ez a korábbi évekből is ismert — nyomdánk számos külön kiadványt készített el, és a meglévő kiadványokból utánnyomást is végeztek.

— Pontírásban megjelenő hat kiadványunk a beszámolási időszakban is folyamatosan készült. Ezek adataiban lényeges változás nincs. A pontírásos Vakok Világánál az előfizetők száma mintegy 3%-kal csökkent. Papírfelhasználásunk mintegy 50 000 darabnál emelkedett, ez a már említett utánnyomások készítéséből következik. A felhasznált papírmennyiség 537 000 darabot tett ki.

— A Vakok Világának síkírású változata 1980 elejétől a budapesti Pátria Nyomdában készül. A korábbi rotaprint eljáráshoz képest kellemesebb, a látó szemnek tetszetősebb nyomdatechnikai kivitelben készült lapot az olvasók örömmel fogadták.

Előállításához az Egészségügyi Minisztérium a költségtöbbletet is biztosította.

A folyóirat sík változatában, a kiadvány színesebbé tételének érdekében 1980 szeptemberétől reklámot, a későbbiekben reklámokat jelentünk meg. Ezen tevékenységünk gazdasági megfontolásból is indokolt. Törekvésünk a jövőben, hogy a megjelentetett reklámok tagságunk egyes, speciális igényének feleljenek meg (pl.: hanglemezek, hangverseny, stb.). A sík változatban a jövőben fotókat is közlünk a cikkekhez kapcsolódóan. A szerkesztőbizottságon belül így a jövőben képszerkesztő munkája is kívánatos lesz, aki a rendelkezésre álló képanyagból összeállítja az egyes számok fotóit.

— A hangoskönyvfelvevő stúdióban — mint erről már írtunk — a beszámolási időszakban a dolgozók létszáma egy fővel növekedett. 1979 decemberétől stúdióinkban 3 főt foglalkoztatunk. Ennek eredményeként már ebben a beszámoló-

ban is bizonyos teljesítmény-növekedést közölhetünk. Felolvasást 1367 órában végeztek, a felvett művek száma: 91.

Orsós másolatot 706 órában készítettek, a lemásolt művek száma: 75. Kazettás másolatokat 1027 órában készítettek, az így lemásolt művek száma: 73. — Meg kell jegyezni, hogy a stúdió új dolgozójának betanítása is erre az időszakra esett. Nehézséget jelentett az orsós másoló berendezés és a kazettás másoló deck-kek többszöri meghibásodása is. A könyvtári forgalomban meghibásodott kazettás művek javítására a stúdió 158 munkaórát fordított.

— A hangoskönyvtár állományáról és forgalmáról az alábbi adatokat közöljük:

Könyvtári állomány:

Orsós művek:	533 mű	23 743 tekercs
MRT által felvett:	38 mű	344 tekercs
Tananyag:	99 mű	2 694 tekercs
Összesen:	670 mű	26 781 tekercs

Kazettás művek:	255 mű	11 946 kazetta
MRT által felvett:	68 mű	456 kazetta
Zenei anyag:	61 mű	186 kazetta
Tananyag:	33 mű	1 132 kazetta
Összesen:	417 mű	13 720 kazetta

A beszámolási időszakban az alábbi állománygyarapodást értük el:

41 mű	123 kazetta (zenei művek)	
47 mű	2 336 kazetta	188 187,61 Ft
59 mű	1 738 tekercs	78 997,— Ft
Anyaszalag:		114 909,— Ft
A gyarapodás össz értéke:		382 093,61 Ft

Selejteztünk 258 művet, 2 793 tekercsben. Az olvasók száma: 582 fő. Könyvtári forgalom: 2160 olvasó, 47 248 kazetta, 23 436 tekercs, 988 csomag, 14 448 kazetta, 5 172 tekercs.

A Braille-könyvtár állományáról és forgalmáról az alábbi tájékoztatót közöljük:

Könyvtári állomány:	1 220 mű	11 367 kötet
Állománygyarapodás:	17 mű	236 kötet

Másolásra kifizettünk 74 511 Ft-ot, a felhasznált papír értéke: 7 331 Ft, összesen: 81 842 Ft.

A könyvtárból selejteztünk 300 kötetet.

Az olvasók száma: 619 fő.

Könyvtári forgalom: 5 047 olvasó 14 082 kötet, ebből vidék 1 094 csomag, 2 189 kötet.

Magnószalag kölcsönzés

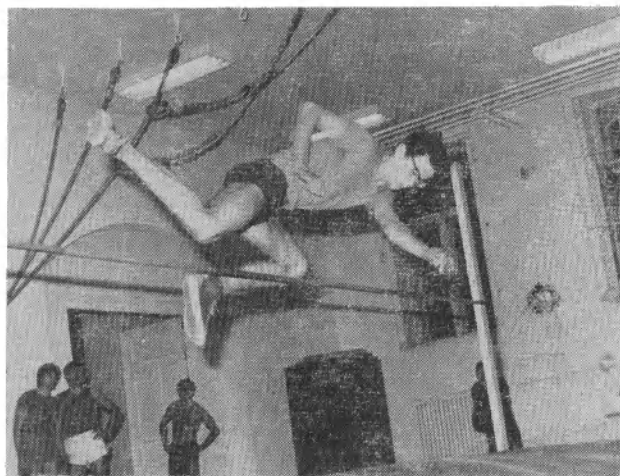
3. Sporttevékenység

A szervezeti hálózatban működő sportkörök száma: 3, a szakosztályoké: 8. Ezekben összesen 340 személyt tartanak nyilván. Ez a létszám is mutatja, hogy a tagság sportolási kedve fokozódik. A különböző sportágakban fiatalok és idősek egyaránt szívesen vesznek részt. Változatlanul szükségesnek tartjuk a megyei szervezetek elnökségeinek tevékenységében a látássérültek sportolásának kibontakozását, illetve fokozását. A beszámolási időszakban is kiemelkedő munkát végzett a Budapesten működő vakok Wesselényi Miklós sportköre. Tevékenységükről ezért részletesebben is tájékoztatjuk a küldötteket. — A korábbi években az atlétikai szakosztály keretein belül működő rollball játékosok ez év elején — sportköri elnökségi határozat alapján — önálló szakosztályt alakítottak. Ezzel a sportkörön belül működő szakosztályok száma 4-re nőtt. A sportolók foglalkoztatása, edzése, versenyeztetése — kisebb hiányosságoktól eltekintve — megoldottnak tekinthető. Alkalomszerűen, legalább havi két esetben, nagyméretű tornateremre volna szükség rollball játék ún. ötös felállású változatának gyakorlásához. Súlyos gond, hogy az úszásoktatásra — uszoda hiányában — jelenleg nincs lehetőség. Érdemes lenne talán kezdeményezni, hogy a nagy sportkörök patronáló jelleggel — kellő érdeklődés esetén — oktassanak vakokat és gyengénlátókat olyan sportágakban, melyekre sportkörünk jelenlegi hely-

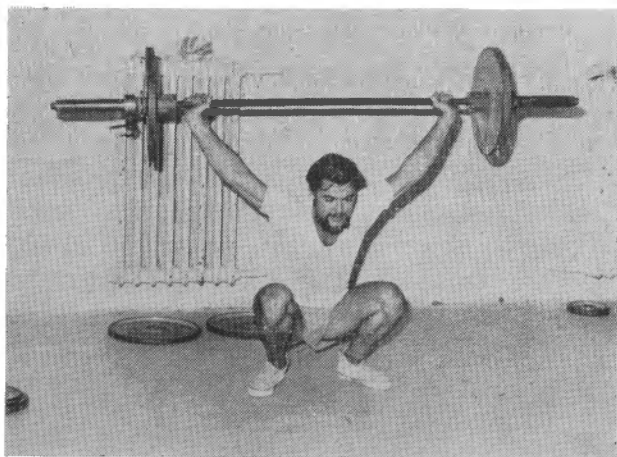

zetében vállalkozni nem tud, de amelyek látási fogyatékosok számára alkalmasak, pl. birkózás, cselgáncs, úszás, evezés.

— Az atlétikai szakosztályban, a korábbi évek gyakorlatának megfelelően folyik a munka. Heti három alkalommal tartanak edzést.

Két alkalommal rendeztek házi versenyt. Az ez évre esedékes Lócse—Budapest visszavágó párviadal — a lócseiek kérésére — a jövő évre toldott át. A szakosztálynak 26 (19 fiú, 7 lány) igazolt versenyzője van.

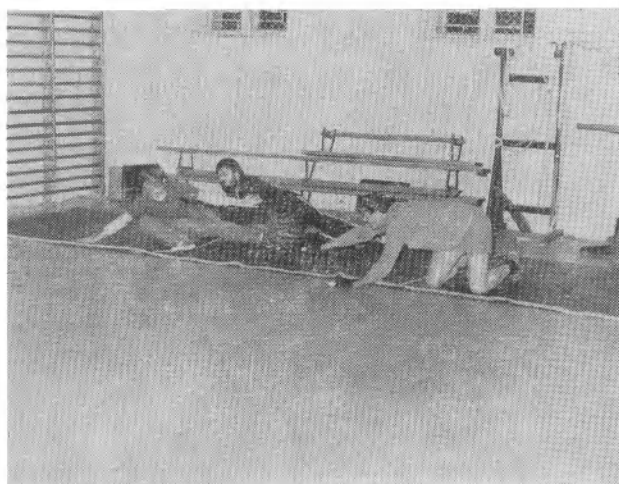

Öt nem igazolt fiatal is rendszeresen eljár az edzésekre. A látogatottság 20 fő körül mozog.

— A roll-ball szakosztálynak 18 igazolt tagja van. A heti két alkalommal rendszeresített játéknapok nagyon népszerűek, látogatottak. Minthogy a két csoport munkája sok tekintetben szorosan kapcsolódik egymáshoz, szükséges

az atlétikai szakosztállyal való harmonikus együttműködés(pl. erőnléti felkészülés). A Bp. Vasas sportcsarnokában, ez év júliusában nemzetközi versenyre került sor, melyen négy fővárosi és két jugoszláv csapat vett részt. A kétnapos vetélkedő zökkenőmentesen, sportszerű keretek között zajlott le. Az első helyet a rutinos szabadkai csapat szerezte meg, sportkörünk első csapata lett a második, a zomboriak végeztek az utolsó helyen.

— A sakk-szakosztály ez évi jelentősebb versenye a vakok VI. Sakkolimpiáján való részvétel volt. Csapatunk most javított a korábbi olimpiákon elért eredményein, 23 ország versenyében a hatodik helyet szerezte meg. — A kétoldalú nemzetközi találkozók közül kettőt fölényesen megnyert (Prága, Szabadka — Zombor), míg a spliti sakkozóktól minimális arányú vereséget szenvedett.

— Első csapatunk a Budapest II. osztályú csapatbajnokságot 71,5 ponttal megnyerte és ezzel a kiváló teljesítménnyel, egy évig tartó „kiruccanás” után visszakerült az I. osztályú bajnokságba. — Második csapatunk a VII. kerületi I. osztályú csapatbajnokságban jól szerepelt, a harmadik helyet szerezte meg. — Harmadik csapatunk váltakozó sikerrel szerepel a XIV. kerületi csapatversenyben. — A sakk-szakosztály létszáma 35 fő.

— A turista szakosztály is eredményes munkát végzett. A legjelentősebb esemény a 10 napos jugoszláviai túra volt. Egy négynapos, egy háromnapos és három kétnapos túrát bonyolítottak le itthon az egynapos túrák mellett. Turistáink szép számmal vettek részt a felszabadulásunk 35. évfordulójára kiírt versenyen. A versenyfeltételek teljesítői elismerő oklevél-

ben részesültek, 11-en megszerezték a „Bronz-jelvényes turista” minősítést. — A szakosztálynak 83 tagja van. Következő kimutatásunkban a megyei szervezeteknél működő sportkörökről, illetve szakosztályokról kapunk képet.

Megyék	Sport- körök	Szak- osztályok	Össz. létszám
Baranya megye:	—	—	—
Bács-Kiskun megye:	—	—	—
Békés megye:	—	—	—
Borsod megye:	—	—	—
Bp. és Pest megye:	2	6	289
Csongrád megye:	—	—	—
Fejér megye:	—	—	—
Győr-Sopron megye:	—	—	—
Hajdú-Bihar megye:	—	—	—
Heves megye:	—	—	—
Komárom megye:	—	—	—
Nógrád megye:	—	—	—
Somogy megye:	—	—	—
Szabolcs-Szatmár m.:	1	2	51
Szolnok megye:	—	—	—
Tolna megye:	—	—	—
Vas megye:	—	—	—
Veszprém megye:	—	—	—
Zala megye:	—	—	—

VIII. FELVILÁGOSÍTÓ ÉS PROPAGANDAMUNKA

Most is hangsúlyozzuk az integráció elvének és gyakorlatának érvényesítését. A beszámolási időszakban e téren elért eredményeink figyelemreméltóak, terveink nagyon jelentősek. — A Magyar Vöröskeresztrel közösen megjelentetett kiadványunkról már tájékoztatást adtunk. — Szövetségünk résztvállalt a Helen Keller évforduló alkalmából rendezett díszünnepségen. Társrendező szervek: Magyar Gyógy-
pedagógusok Egyesülete, Hallássérültek Országos Szövetsége, Szociálrehabilitációs Szövetség fogyatékosügyei szekciója. Felismert szükségesség és viszonylag új keletű tevékenység az egyre intenzívebbé váló irányított propagandamunka. Fő célunk a társadalom tájékoztatása, a megfelelő társadalmi szemlélet kialakítása. Ezen munka nyomán számos felajánlás jött létre, és a tömegkommunikációs szervek által közölt hírek eredményesen hatnak vissza, mind az egyesületi életre, mind a hivatali apparátus munkájára.

Dr. Szél Lajos és a Hajdú-Bihar megyei vak gyermekek szülőinek munkaközösségét bemutató, a SIKER című sorozatban közölt riport 10 000 feletti szavazatot kapott, ez nagyon kedvező társadalmi attitűdöt mutat. Az adás nyomán számos, a vak gyermekeket megsegítő felajánlást kaptunk, melyek közül a legjelentősebb a DANUBIUS Utazási Iroda és a Füles szerkesztőségének közös szervezésében megrendezett „Jót jóért” akció.

Az 1980. évi titkári-adminisztrátori értekezleten ugyancsak az adás nyomán, már praktikus is alátámasztva tudtuk kitűzni a célt megyei szervezeteink elé: minden megyében meg kell szervezni a vak gyermekek szüleinek munkaközösségét.

A TV-híradó is több ízben foglalkozott a vakokkal. A villanásnyi képeket minden esetben gondolatébresztő, értelemre, érzelemre ható kommentárok kísérték. Az év során számos rádióriport is elhangzott. Számos országos napilap, a Népszabadság, Magyar Hírlap stb. mellett csaknem valamennyi megyei újságban is megjelent híradás a vakok életéről, a megyei szervezetek taggyűléseinek időpontjában, vagy a „FEHÉR BOT” napján.

— Felvilágosító és propagandamunkánkban a Rokkantak Nemzetközi Éve kapcsán számos feladat megvalósítását tervezzük. Pl.: a Medicina Könyvkiadóval — a szövetség gondozásában — megjelentetjük dr. Pálhegyi Ferenc „A vakokról pszichológus szemmel” c. könyvét, amely a szakmai körök várakozásán kívül nagy érdeklődésre tarthat számot mind a vak, mind a látó olvasók körében. Javaslatunk alapján a Művelődési Minisztérium az általános és középiskolák osztályfőnöki óráinak anyagába építi a fogyatékosokról szóló ismereteket, a tanulók életkori szintjének megfelelően. Az osztályfőnökök részére a vonatkozó kézikönyv anyagát Kovács Csongor szerkesztette meg, számos szakember munkáját összegezve.

IX. A SZÖVETSÉG KAPCSOLATAI MÁS SZERVEKKEL

— A szövetség szakmai-gazdasági felügyeletét az Egészségügyi Minisztérium szociálpolitikai, továbbá pénzügyi és vállalatfelügyeleti fő-

osztálya látja el. Kapcsolataink az irányító főosztályokkal jók és gyümölcsözők.

— A Szakszervezetek Országos Tanácsával, a Fővárosi Tanáccsal, a Magyar Vöröskereszttel, a Magyar Nők Országos Tanácsával, a honvédelmi és belügyi szervekkel kialakult kapcsolataink az elmúlt év során is sok eredményt hoztak. Csak példászerűen említjük a SZOT által tagjaink és kísérőik részére biztosított 70 db üdülőjegy kiadását; a Magyar Vöröskeresztől a vakvezető kutyaképzés céljára a beszámolási időszakban 20 000 Ft pénzbeli támogatást kaptunk; tagjaink részére a Fővárosi Tanács és a kerületi tanácsok, a rendszeresen juttatott 5 lakáson kívül is biztosítottak további lakásokat. — Jó együttműködés valósult meg az elmúlt évben is a társszervekkel, így a Hallásérültek Országos Szövetségével, valamint a Szociális Intézetek Központjával. A SZIK-kel való együttműködés tagjaink elhelyezése és beiskolázása révén áll fenn folyamatos munkakapcsolat. A szövetséggel együttműködve a Vakok Állami Intézetében létrejött a Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportja. Kapcsolatunk ennek révén az intézettel is szorosabbá vált. — A vakokat foglalkoztató célvállalatokkal és szervezetekkel együttműködve valósítjuk meg fizikai munkát végző tagjaink többségének foglalkoztatását. — Megyei szervezeteink elnökségei a helyi államiigazgatási, párt- és tömegszervezetekkel működnek együtt hathatósan. Az évi taggyűléseken való részvételen túl munkakapcsolataink is szorosabbá válnak. — A látássérült tanulókat oktató iskolákkal kialakult jó kapcsolatunk változatlanul fennáll. Ebben az évben is biztosítottuk pl. 60 vak és gyengénlátó gyermek kéthetes üdültetését a Vakok Általános Iskolája és Nevelőotthonából.

X. A SZÖVETSÉG NEMZETKÖZI KAPCSOLATAINAK ALAKULÁSA

1980-ban résztvettünk a szófiai foglalkoztatási konferencián. Pécs megyei város vakügyi küldöttsége felkereste a finnországi lahti testvérvárosi szövetséget és 10 napig tanulmányozta a vakügyi viszonyokat. — A szövetség elnöke, dr. Vas Tibor elvtárs ez év júliusában

résztvett az NSZK-beli Hannoverben tartott segédeszköz-konferencián és kiállításon, valamint a siketvakok második Helen Keller világkongresszusán. — A szocialista országokban megjelenő vakügyi folyóiratok szerkesztői részére Moszkvában megrendezett konferencián lapunk szerkesztője, Barna Zoltán tagtárs vett részt. — Mint erről fentebb már írtunk, Gerdelics Ferenc elvtárs, a központi elnökség tagja, Dosek Lajosné nyugalmazot testnevelő tanár és Prónai Beáta, a Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportjának vezető pedagógusa Karl-Marx-Stadtban a felnőttkorban megvakultak elemi rehabilitációjával foglalkozó konferencián vettek részt.

— Korábbi tervek alapján a szövetséget 3 tagú vakügyi delegáció kereste fel Etiópiából. A részükre szervezett tanulmányúti programot hasznosnak minősítették. A hasznos tapasztalatok gyűjtésére kapott lehetőséget az etióp szövetség levélben köszönte meg. — A szövetséget számos külföldről Magyarországra látogató személy is felkereste.

Tisztelt küldött tagtársak!

Megállapítja a központi elnökség, hogy a beszámolási időszakban végzett munka — bár sikeres volt — a várt eredményt minden területen nem tudtuk elérni. Reméljük, hogy a Rokkantak Nemzetközi Évére kidolgozott szövetségi akciótervbe felvett feladatok 1981-ben vagy az azt követő évek alatt megvalósulhatnak. Ettől az időszaktól várjuk a vakok utaztatását, valamint a telefonalközpont-kezelők foglalkoztatását rendező jogszabályok megfelelő módosítását. El kell azonban érni, hogy a beszámolási időszakban megindított segédeszközakció is szélesebb körben, esetleg nagyobb kedvezmény biztosításával folyhasson.

Ez úton tájékoztatjuk Önöket, hogy a központi elnökség határozati javaslatát a küldöttközgyűlésen szóban terjesztjük elő.

Kérjük a küldötteket, hogy a közgyűlésen hozzászólásaikkal, javaslataikkal segítsék az elnöki testület további munkáját. Az elnökség a beszámoló megvitatását és elfogadását kéri.

Budapest, 1980. október—november.

a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének központi elnöksége

M E G Y É K	Tagok száma össz.	Férfi össz.	Vak férfi	Gyl. férfi	Nők össz.	Vak nő	Gyl. nő	Nő 55 alatt	Nő 55 felett	Ffi 60 alatt	Ffi 60 felett	Tagdíj-hátralékos
Baranya megye	424	215	196	19	209	183	26	77	132	114	101	15
Bács-Kiskun megye	412	186	170	16	226	212	14	60	166	73	113	16
Békés megye	1 381	615	580	35	766	738	28	102	664	158	457	9
Borsod megye	1 244	579	550	29	665	623	42	164	501	251	328	154
Bp. és Pest megye	4 882	2 214	2 039	175	2 668	2 427	241	937	1 731	1 103	1 111	491
Csongrád megye	803	280	260	20	523	493	30	97	426	68	212	19
Fejér megye	574	233	220	13	341	331	10	82	259	104	129	—
Győr-Sopron megye	615	249	239	10	366	351	15	62	304	93	159	24
Hajdú-Bihar megye	1 696	814	729	85	882	779	103	303	579	470	344	—
Heves megye	653	262	236	26	391	357	34	200	191	200	62	9
Komárom megye	436	188	183	5	248	240	8	70	178	64	124	6
Nógrád megye	605	281	276	5	324	316	8	67	257	124	157	—
Somogy megye	1 581	621	600	21	960	937	23	144	816	170	451	—
Szabolcs-Szatm. m.	1 927	851	821	30	1 076	969	107	338	738	296	555	230
Szolnok megye	704	298	266	32	406	385	21	327	79	212	86	2
Tolna megye	465	201	196	5	264	264	—	43	221	97	104	—
Veszprém megye	503	221	205	16	282	267	15	52	230	87	134	9
Vas megye	245	179	176	3	66	63	3	37	29	132	47	20
Zala megye	671	275	260	15	396	379	17	68	328	83	192	—
Összesen	19 821	8 762	8 202	560	11 059	10 314	745	3 230	7 829	3 899	4 863	1 004

Újra találkoztunk

Megyei szervezeteink életéből

Ha az ókorban az istenek meg akartak verni valakit, azt biztosan valamilyen szervezéssel bízták meg. Manapság csak egy műsort kell összeállítani valahogy, de néha az sem könnyebb. Az ókor mondásai még ma is érvényesek, bár most mégsem annyira veszedelmes a helyzet, mint az említett korban, mert ha nehezen is, azért összejönnek a dolgok.

Azzal kezdődött, hogy 1980. augusztus 23-án a budapesti Pasztorek Mihály színjátszócsoport egy része kirándult Debrecenbe és vidéki műsort adott intézetünkben. E sorok írója beszámolt már lapunkban erről az eseményről, most nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni. A lényeg az, hogy akkor kölcsönösen

megtetszettünk egymásnak, melynek eredménye egy újabb találkozás lett. Ismét eljöttek hozzánk a színjátszók. Az együttes újabb fellépésének a megszervezése volt az a feladat, amely az ókori isteneket juttatta eszembe.

Sok izgalom után végre mégis felvirradt november 23-ának reggele. Az időjárás is elég kegyes volt rendezvényünkhöz, mert szép nap-sütésben érkeztek meg kedves pesti vendégeink. Üdvözlés után ebéd-következett, majd ismerkedtünk egymással.

A vak szerzők műveiből Horváth Mária rendező által összeállított műsor délután 3 órakor kezdődött a zsúfolásig megtelt ebédlőben. Az előadásra sokan eljöttek a város-

ból, sőt még a megyéből is, nem sajnálva költséget és fáradságot. Az előadók a jól válogatott verseket és a néhány prózai szemelvényt igazán szépen, mély átéléssel adták elő, aki eljött erre a műsorra, nem bánta meg. Egy ilyen értékes előadás után a krónikás bizony nehéz helyzetben van, mert ha az összes szereplőt fel akarná sorolni, akkor a tudósítás névfelsorolásává válna. Viszont ha kihagy valakit, akkor meg jogosan érhetné az esetleges részrehajlás vádját, mert valamenynyien tudásuk legjavát igyekeztek nyújtani. Így aztán, hogy harag ne legyen, a tudósító csak arra szorított, hogy a zenekar és az énekesek szép előadását megdicsérje. Minden elismerés az íróké és a műveiket megszólaltató előadóké. Hunyadi László sorstársnak, a színjátszócsoporthoz vezetőjének kívánjuk, hogy együttesével hosszú éveket arassa a megérdemelt sikert és ehhez a lelkes és tehetséges szereplőknek további jó munkát kívánunk. Köszönjük, hogy eljöttek hozzánk.

Szonda Klára

ELÉGEDETT EMBER

Kedves Szerkesztőség!

Az önbizalom, a cselekvőkészség, az optimizmus talán külön-külön is oly emberi tulajdonság, amely tartalmassá teheti életünket. Hát még akkor, ha együtt mutatkoznak, sőt leleményességgel párosulnak, mint a 27 éves pápai Takács Lászlónál. „Látó embernek” született ő is, mint legtöbben, de már vagy tíz éve fehér bottal igyekszik reggelenként a munkahelyére — ahol raktáros —, majd délutánonként frissen haza a Móricz Zsigmond u. 15. sz. alatti általa felújított kis családi házba, kétszáz négyszögöles, mindig viruló kertjébe. Saját készítésű fóliasátra van, minden kertészeti munkát — ásást, palántázást, gyomirtást stb. — végül a szüretelést is egyedül, segítség nélkül végzi. Elégedett ember, nem szereti, ha szánják, gyalomlítani akarják.

Szólás László
Pápa

(Megjelent a Képes Újság 1980. október 12-i számában.)

KISS JÁNOS:

A Trombosis

A trombosis egyike a leggyakrabban előforduló érrendszeri megbetegedésnek. Már önmagában ez a tény is szükségessé teszi, hogy egy néhány szóban, a rovat keretében foglalkozzunk ezzel a témával.

Amikor kialakul egy betegség, szinte mindenki azt kérdezi, mitől kaptam, mi lehet az oka?

Ez a kérdés nemcsak a betegeket foglalkoztatja, hanem az orvostudomány szakembereit is. A medicinán belül az elváltozások okaival egy külön tudomány, a kóroktan, vagy idegen szóval az etyológia foglalkozik.

A szervezetben létrejövő betegséget több károsító oki tényező együttes jelenléte hozza létre. A trombosis lényegében nem más, mint érpályán belüli véralvadás. A folyamat kialakulásában mai ismereteink szerint három károsító hatás vesz részt:

Az érrendszer belső felületének sérülése.

A vér áramlási viszonyainak megváltozása.

A vér alvadási folyamatának meggyorsulása.

Amikor az érfal megsérül, természetes, hogy a kialakult seb felszínén véralvadék jött létre. Ez a fibrinszálakból kialakult képlet megakadályozza a további vérzést. Ám az érrendszeren belül ez a folyamat nem kívánatos, hiszen ezzel a vér áramlásának súlyos zavara jöhet létre. Ahhoz, hogy ez ne következhesse be, az erek belső felületének teljes és tökéletes épségére van szükség. Amennyiben ez nem áll fenn, akkor a vér áramlásának normális menete megváltozik, és az érfalhoz csapódó vérlemezkék a mikrosérülés helyén összezsapódnak és piciny alvadékokat hoznak létre.

A leírtakból világosan látható, hogy a három kóroki tényező láncszerűen kapcsolódik egymáshoz.

Az érpályán belüli alvadási folyamat megindításában a legfőbb szerepet az érfal belső felületének mikrosérülései játsszák. Az érrendszert egy olyan rugalmas különböző méretű csőhálózatnak kell elképzelni, melynek belső felszíne az üveg-nél is simább hámréteggel, úgynevezett endothellel van borítva. Ez lehetővé teszi, hogy a vér szinte súrlódásmentesen áramolhasson.

Jogosan felvetődik a kérdés, hogy mi hozza létre az endothel-károsodást. A vizsgálatok kimutatták, hogy ennek több oka lehet. Első és legfontosabb az érfal gyulladása. Ezt károsítók épp úgy létre hozhatják, mint különféle mechanikus hatások. Az endothel sérülés másik útja a zsírnemű anyagok túlzott mértékű felszaporodása a vérben. Ilyenkor a kicsapódó zsírsejtek az ér belső felszínére tapadnak és bevonatot hoznak létre. Ez szükség-szerűen már nem lesz olyan sima, mint az alatta levő endothel. Ezért a vérlemezkék könnyen összetapadhatnak. Tulajdonképpen ez a folyamat az érlemezés, amelynek másik károsító hatása az, hogy az ér fala fokozatosan merevvé válik, ami előbb-utóbb a vérkeringés megromlásához vezet.

TÜNETEK ÉS GYÓGYÍTÁS

A trombosis leggyakrabban a láb-szár vénáiban keletkezik. Kialakulásakor a végtag fájdalmasá válik, megduzzad és kipirul. A rögösödött ér kemény drótszállra emlékeztető tapintású. Gyakran látjuk trombosis kialakulását visszértágulatban szenvedő betegnél. Ez érthető is, hiszen

Törődjünk többet egészségünkkel!

a tágult visszerek általában gyuladtak. Tágultságuk miatt gyakori bennük a vér pangása.

Az artériákban az áramlás nagy sebessége miatt ritkán alakul ki vérrög. Ha mégis létre jön, akkor egyetlen nagy veszélye, hogy az ér által ellátott terület a vérrög alatt elhal. Ezért artériás trombozisban a műtét életmentő beavatkozásnak számít. Ennek lényege a vérrög eltávolítása. A gyakori szívtrombozis ugyanilyen folyamat, csak ott az elhalás a keringést biztosító szerv izomzatának egy részét érinti. A vénás rendszerben keletkező trombozis nagy veszélye az embólia. Embóliának azt a folyamatot nevezzük, amikor az érpályában oda nem illő idegen anyag kering. A vérrög, mivel a rögösödés kóros jelenség, idegen anyagnak számít. A veszély abból áll, hogy a keringés kis rög-részecskéket sodorhat magával, amelyek a vékony erecskében megakadhatnak és ezzel a keringés súlyos zavarát hozhatják létre. Ez leggyakrabban a tüdő és az agy, valamint a vese ereiben fordul elő.

A gyógyítás egyik fontos követelménye a trombozis kialakulása után, minél rövidebb időn belül az adott végtag teljes nyugalomba helyezése és felpocolása. Ha artériás trombozissal állunk szemben, a műtétet rövid időn belül el kell végezni a végtag elhalásának megakadályozása érdekében. A szívtrombozis során a riasztó tünetek miatt minél rövidebb időn belül kórházi, lehetőleg intenzív osztályon történő kezelésre van szükség. Lábszár vénás trombozissal a betegnek általában hat hétig ágyban kell maradnia. Ezzel csökkenteni lehet az embólia veszélyét. Ez idő alatt a betegek véralvadást gátló kezelésben részesülnek, hogy az újabb trombozis kialakulását meg lehessen előzni. Ma már vannak olyan gyógyszerek is, amelyekkel a kialakult trombozist rövid idő alatt szét lehet oszlatni, igen nagy mértékben csökkentve az embólia veszélyét. Az alvadást gátló kezelés közben állandó laboratóriumi ellenőrzésre van szükség a vérzések megelőzése érdekében. E mellett fontos a vérnyomás ellenőrzése is, hiszen a magas vérnyomásban könnyen jöhetnek létre nem kívánatos vérzések.

A betegségek gyógyításának leghatásosabb módja az úgynevezett oki terápia. Ez azt jelenti, hogy a ki-

GERDELICS FERENC:

Forgalomelterelés az Árpád-híd és a Flórián tér átépítése idején

1981. januárjában megkezdődik a VI. ötéves terv egyik legjelentősebb közlekedési beruházása: az Árpád-híd és a Flórián tér átépítése. Ezzel egyidejűleg felújítják a Frórián térhez csatlakozó Vörösvári utat és a Korvin Ottó utcát is.

Az építők előtt álló munka mennyisége jelentősen felülmúlja az elmúlt évek nagyszabású hídfelújítási munkáit. Ezért, hasznosítva a Margit-, a Petőfi- és a Szabadság-híd átépítésénél mind a munkaszervezésben, mind az építés alatti forgalomszervezésben, szerzett tapasztalatokat, alapos, több éves előkészítő munka után látnak hozzá a híd szélesítéséhez és a Flórián tér rendezéséhez.

Mi indokolja az átépítést?

Az Árpád-híd a főváros északról számított legszűkebb Duna-hídja forgalmi terhelése 1970–80 között a kétszeresére nőtt, 1985-ben az elő-

becslések szerint irányonként, óránként 3300 jármű fog áthaladni rajta. A forgalom növekedésének kiváltó oka Budapest északi lakótelepi szektorainak erőteljes fejlesztése (Óbuda, Békásmegyér, Újpest stb.), valamint a főváros környéki települések — az agglomeráció — jelentőségének növekedése. A híd és a Flórián tér jelentős szerepet játszik egyrészt a 10-es, 11-es, másrészt a 2-es számú országos főutak forgalmának bevezetésében és szétosztásában, különös tekintettel a 11-es út hét végi nyaralóforgalmára. Végül meg kell említeni, hogy az Árpád-híd a fővárost körülölelő Hungária körút kezdete.

Jelenlegi korszerűtlen kialakításában sem a híd, sem a Flórián tér nem tudja kielégíteni az egyre növekvő forgalmi igényeket, a Flórián téren gyakran tapasztalható forgalmi torlódás, különösen a reggeli és

választott gyógymóddal az adott betegséget kialakító kórokokra, lehetőleg elsősorban a legfőbb kórokokra közvetlen vagy közvetett módon kell hatni. A trombozis esetében ennek a terápiának a lehetősége csak részben adott. Az elsődleges kórok ugyanis az érfal károsodása, ezt pedig egyszerű gyors eljárással ma még megszüntetni nem tudjuk. Az érlemezés megelőzése ebből a szempontból sokat jelentene, de jelenleg még ez sem megoldható. Ez utóbbi kérdésről egy későbbi számban majd részletesen olvashatnak, itt csak most annyit, hogy a megelőzés szempontjából fontos a korszerű táplálkozás szabályainak a betartása és a mozgásszegény életmód megváltoztatása.

A MEGELŐZÉS LEHETŐSÉGEI

Ugyanúgy, ahogy a gyógyításban a kórok kiiktatása a fontos, a meg-

előzésben is a kórok kialakulásának a megakadályozásával lehet a legnagyobb eredményt elérni. Az előzőekből látható, hogy ennek lehetőségei még alig adottak. Ezért a trombozis megelőzésében más módszerekhez kell nyúlni. A kutatók régen tapasztalják, hogy a vérlemezkék összetömörülését szalicilsav származékok rendszeres és kis mennyiségű adagolásával meg lehet akadályozni.

Erre legalkalmasabbnak bizonyul a colfarit néven gyógyszerként forgalomba került szalicilát. A tapasztalatok azt mutatják, hogy azoknál, akik megelőzés céljából rendszeresen szednek colfaritot, ritkábban alakul ki trombozis, mint azoknál, akik nem használják a gyógyszert.

Végezetül hadd említsem meg, hogy a megelőzés másik lehetősége az érfalakra történő gyógyszeres hatás is kipróbálás alatt van, de itt még az eredmények nem olyan kecsesek.

a délutáni csúcsidőszakban, illetve hét végén. Elkerülhetetlenné vált tehát a korszerűsítés, s ezt, mint minden útépitési munka, a forgalom korlátozásával, a forgalom elterelésével jár együtt.

**FORGALMI VÁLTOZÁSOK
JANUÁRTÓL**

Mindenekelőtt el kell mondani, hogy a teljes építési területen az építés minden szakaszában fennmarad mind a közúti, mind pedig a tömegközlekedés. Mivel azonban az említett útvonalak átbocsátó képessége az építkezések következtében jelentősen csökken, a forgalom egy részét a térségből el kell terelni.

Az Árpád-hídon szünetel a villamosközlekedés (helyette autóbusz fog járni), a közúti forgalom 2x1 sávra szűkül. Ezzel a jelenlegi forgalomnak csak mintegy 60%-a tud majd a hídon áthaladni. Ugyancsak 2x1 sávra szűkülnek a hídra vezető útvonalak; így a Vörösvári út és a Korvin O. utca is. A Flórián tér jelentős része is építési terület lesz. Ellentétben a Petőfi-hídi forgalom-eltereléssel, ahol a hídról a személygépkocsi-forgalmat letiltottuk, itt ez a megoldás nem alkalmazható. A forgalomszámlálási adatokból ugyanis kiderül, hogy áranyuk a többi forgalomhoz képest (tehergépkocsi, autóbusz) jóval nagyobb, mint a Petőfi-hídon volt, így teljes kitiltásuk a csúcsforgalmi időszakban a többi hídon elviselhetetlen torlódást okozna, míg az Árpád-hídon kapacitás-kihasználatlanság állna elő. Ezért olyan forgalomszervezési intézkedéseket kívánnak bevezetni, mellyel elérhető, hogy a főváros északi területeit összekötő személy- és teherforgalom az építés alatt is az Árpád-hídat vegye igénybe, míg az északról a déli szektorok felé tartó és viszontirányú forgalom az észak-déli irányú úthálózaton keresztül a Margit-, Erzsébet- és a Petőfi-hídon szétosztva haladjon. Ennek érdekében letiltjuk az Ár-

pád-hídra délről kanyarodó le- és felhajtó irányokat, Pesten a Népfürdő utcánál, Budán pedig a Flórián téren, egyidejűleg észak-déli irányú elkerülő úthálózatot jelölünk ki a forgalom számára.

**ELKERÜLŐ ÚTVONALAK
A BUDAI OLDALON**

— 1980 végéig elkészült a budai Duna-parti út, amely a alsó rakpartot közvetlenül kapcsolja össze a Szentendrei úttal. Ezáltal kereszteződésmentes, gyorsforgalmi kapcsolat létesül Észak-Buda és a Belváros között, lehetőség nyílik mind a Flórián, mind a Clark Á. tér elkerülésére.

Az alsó rakparti út a Döbrentei téri jelzőlámpás csomóponton keresztül kapcsolódik az Erzsébet-hídhöz;

— Ugyancsak 1980 végéig készült el a Vörösvári útig a 2x2 sávú, korszerű kialakítású Bécsi út. Ez lehetővé teszi, hogy a Szentendrei út —Raktár u. —Váradi út—Lajos u. útvonalon északról dél felé haladva el lehessen kerülni a Flórián teret, egyúttal kedvező lehetőséget biztosít a 10-es út forgalmának bevezetésére is;

— Délről északra az Árpád fejedelem útja—Korvin O. tér—Fő tér—Kórház utca útvonal nyújt elkerülési lehetőséget;

— Végül a Vörösvári út felől, elsősorban helyi célú forgalom a Szőlő u.—KisCELLI u.—Korvin O. u. vonalat veheti igénybe.

Az említett terelőutak burkolatát sok helyen átépítik, megerősítik (Raktár u., Váradi u., Kórház u., KisCELLI u.) és több új jelzőlámpás csomópont létesül (Vörösvári út—Váradi u., Bécsi út—Váradi u. és magán a Flórián téren is). A térség meglévő jelzőlámpás csomópontjainak (Árpád fejedelem útja, Lajos u.-i csomópontok) programját a megváltozó forgalmi igényeknek megfelelően módosítjuk, illetve kapacitást növelő szegélykorrekciót építünk az Árpád fejedelem útja—Üstökös u.-i csomópontban és a

Döbrentei téren. A pesti oldalon észak-déli irányú elkerülési lehetőséget biztosít a Népfürdő u.—Újpesti rakpart útvonal, valamint a Váci út, ahol azonban a metróépítéssel járó forgalmi változásokra kell számítani a továbbiakban is.

A Margitsziget megközelítése az építés idején is csak az Árpád-híd felől lehetséges, azonban az építés mindenkori ütemének megfelelően lesznek olyan időszakok, amikor csak Pest, illetve csak Buda felől lehet a hídról a szigetre behajtani.

A gépjárművezetők tájékozódását — s ezzel a forgalom gördülékenyebb, zavartalanabb lebonyolítását — segíti elő a kiépítésre kerülő mintegy 60 db útirányjelző tábla a délebbi hidak felé vezető, az Árpád-hídat és térségét elkerülő útvonalakra hívja fel a járművezetők figyelmét, előtérbe helyezve az előbb említett terelési alapelvet, mely szerint az Árpád-hídon elsősorban az Észak-Buda—Észak-Pest közötti forgalmat kívánjuk fenntartani.

A kiépülő terelőút-hálózat, az említett forgalomszervezési intézkedések stb. ellenére is sajnos — mint minden forgalomterelés — az Árpád-híd—Flórián tér terelése is várhatóan nehézségeket és főleg a kezdeti időszakban torlódásokat fog okozni. A korábbi gyakorlatnak megfelelően azonban a közlekedési főigazgatóság és a BRFK közlekedérendszetének szakemberi földi és légi megfigyelésekkel szemmel tartják majd a forgalom alakulását, és ha szükséges, azonnal beavatkoznak.

Az építési munkák előreláthatólag 1984 végén fejeződnek be. Ekkorra az Árpád-híd 2x3 sávú kialakítású lesz, középen villamosvágányokkal. A hidat a Flórián téri csomópontban a Szentendrei úttal 2x2 sávú, íves közúti felüljáró köti majd össze. A felüljáró alatt a téren jelzőlámpás csomópont épül, az alatt gyalogos aluljáró létesül. A Szentendrei útnak a térhez csatlakozó szakasza 2x4, a Vörösvári út 2x3, a Korvin O. 2x2 sávú lesz. Ezek az útvonalakon összehangolt jelzőlámpa-rendszer irányítja majd a forgalmat.

NE KÖZLEKEDJ FEHÉR BOT NÉLKÜL!

A Flórián téri üzletközpont térségében újabb, közel 100 férőhelyes parkoló épül. A Flórián tér rendezése lehetővé teszi a tér régészeti feltárását is, s a gyalogos aluljáróban a római kori maradványokat a nagyközönség megtekintheti.

A Flórián tér és a hozzá csatlakozó úthálózat rendezése, kapcsolódva a már elkészült Árpád fejedelem útja—Lajos u.—Bécsi út útvonalhoz az óbudai úthálózat teljes rekonstrukciójának befejezését jelenti, s ezzel kedvezően javítja a térség és egyúttal az egész főváros közlekedését.

Mindez, reméljük, kárpótolni fogja a járművezetőket azokért a nehézségekért, melyeket a forgalomterelés idején kell majd elviselniük.

HUBAY BERTALAN:

**A VAKVEZETŐ KUTYÁVAL
KÖZLEKEDŐK
SZAKCSOPORTJÁNAK
HÍRADÓJA**

KISS JÓZSEF:

Amit a vakvezető kutyáról tudni kell

Sok levél érkezett szakcsoportunkhoz, ezekre kívánunk válaszolni, olyan népszerű formában foglalkozni a témával, mely számos sorstársat érdekel. Arra törekszünk, minél egyszerűbben és közérthetőbben adjuk közre mondandónkat.

A KUTYAKIKÉPZÉS TÖRTÉNETE

A kutyát már az ősember segítő-társul fogadta. Megszelidítette és természetének tulajdonságait saját céljaira hasznosította. Az első ízben csak éberségét és vadászósztonét használva fel, őrző és vadászakutyaként alkalmazta. Majd látva az állat tanulékonyágát, mind nagyobb súlyt helyezett tanítására. Kutya-képzésről azonban a szó mai ér-

telmében csak a XVII. század dereka óta beszélhetünk. Ekkor is csak katonai, rendőri, vagy jobb esetben életmentési céllal tanítottak kutyákat, többé-kevésbé szervezett formában. A XX. század azonban ezen a téren is forradalmi fejlődést hozott. A feltételes reflex egyre szélesebb ismerete a korábbi kutyaidomítás többnyire állatkínzó módszereit megszüntetve a szisztematikus kiképzés eredményesebb útjára lépett. Jelenleg a legkülönbözőbb szolgálati célokra, vagy sportszerűen versenyekre képeznek ki kutyákat. Hazánkban a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületének (MEOE) keretén belül folyik kutyakiképzés.

A „szolgálati kutyák” fogalmkörébe tartozik a vakvezető kutya is. Kiképzése mindössze néhány évtizedre nyúlik vissza és intézményesen az I. Világháború utánra tehető. Az egyre pusztítóbb fegyverek igen sok katona szemévilágát oltották ki, így szükségszerűvé vált az elemi rehabilitáció minél szélesebb körű megteremtése. Vakvezető kutya kiképzésével először Németországban foglalkoztak szervezett formában, jelenleg még Angliában, Franciaországban, Dániában, Jugoszláviában, Csehszlovákiában folyik vakvezető kutya kiképzés. A Szovjetunióban és Romániában most szeretik az intézményes kiképzést.

Hazánkban sokáig csak szó volt a vakvezető kutya kiképzés megvalósításáról. 1953-ban Rithnovszky János kezdeményezésére és vezetésével szövetségünk erkölcsi támogatása mellett kezdődött meg az amatőr kiképzés. Először a Városligetben, majd a MEOE csepeli szakosztályának segítségével képeztek ki használható kutyákat. Ezt követte több üzem társadalmi segítségével és a Magyar Vöröskereszt támogatásával a csepeli Vakvezető Kutya-kiképző Iskola megépítése. Ebben a munkában és a szervezésben Rithnovszky Jánosnak oroszlanrésze volt. Az objektum 1976 őszére készült el. 1977—1979-ig a Szociális Intézetek Központja üzemeltette, majd 1979 júniusának végén megszüntették és felszámolták. A közvélemény hatására 1980. júniusában azonban az intézményt szövetségünknek adták át újbóli megindításra.

A vakvezető kutyakiképzés tehát nálunk, ha nem is zökkenőmentes, de kiteljesedett és jelenleg a leg-hivatottabb kezekben van.

Legközelebb a vakvezető kutya kiválasztásával foglalkozunk.

EPIZÓDOK EGY VAKVEZETŐ KUTYA ÉLETÉBŐL

A horgásztanyánkon történt egy forró nyári napon. Aproppó, hogyan kerül egy „kutya” ilyen helyre, amikor köztudott, hogy ilyen területre ebeket behozni tilos. Három évvel ezelőtt a horgásztagság nagy taps mellett egyhangúlag szavazta meg, hogy Bonny nem kutya, hanem „vezető beosztású vöröskeresztes ápolónő” és mint ilyennek szabad bejárása van a horgásztanyára. Azóta itt mindenkinek kedvence, főként a gyermekeké. Órákon át eljátszik, labdázik, kergetőzik velük és mindent hagy magával csinálni.

Egy forró, kapástalan napon a kertben szundikáltunk, amikor megjelent a másfél éves Évike a mamájával, aki nem ismerve Bonnyt, aggodó szemmel figyelte a fűben elnyúló megtermett német juhászt. Bezzeg nem így Évike, aki „nagy cica, nagy cica” csatakiáltással kitépve kezét édesanyja kezéből, egyenesen Bonnyhoz szaladt.

— „Jaj, megharap a kutyus” — aggódott a mama.

— „Ne félj Évike, ha te nem harapod meg őt, ő ugyan nem bánt téged.”

Rövidesen a mama is megnyugodott, látva, hogy a két „gyerek” a legnagyobb egyetértésben játszik, leginkább Évike bunyózza Bonnyt, aki türelmesen állja a sarat. Könnyű volt Évikének egy szál játszóbegyiben, de annál melegebb ment Bonnynak meleg bundában. A mama intő szavára lett Bonny gazdája figyelmes: „Évike, azért ne húzzad ki a Bonny nyelvét!” Ő ezt is megadóan tűrte.

Később egy négy év körüli kisfiú szegődött hozzájuk harmadik játszótársként. „Nem fázol Bonny?” — kérdezte a kisfiú. — Gyere Évike, öltöztessük fel, ő lesz a nagy játékmaci!

A kardigánt szépen felhúzták az első lábára és nagy nehezen a hátán begombolták. Az alkalmi maneken egy darabig tűrte a divatbemutatót, de aztán nagyot rázott magán, a két öltöztető nevetve gurult a fű-

BARNA ZOLTÁN:

Vakügyi folyóiratok szerkesztőinek értekezlete Moszkvában 1980. október 13-18

A Vakok Összoroszországi Szövetségének meghívására, továbbá a magyar Egészségügyi Minisztérium, valamint a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének felkérésére — feleségemmel, mint kijelölt kísérővel — 1980. október 13-án Moszkvába utaztunk, hogy résztvegyünk a szocialista országokban megjelenő vakügyi folyóiratok szerkesztői részére rendezett tanácskozáson.

A Seremetyevo II. elnevezésű repülőtéren a VOSZ két munkatársa fogadott bennünket, majd a szövetség gépkocsijával szálláshelyünkre, az Ukrajna Szállóba hajtottunk.

Az érdemi tanácskozások október 14-én, kedden délelőtt kezdődtek meg a szövetség Kuszinyeva utca 19/a. szám alatti központi kulturális házában Borisz V. Zimin elvtársnak, a VOSZ elnökének ünnepi megnyitójával. Beszédében

üdvözölte a 6 szocialista országból (Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, Mongólia, Német Demokratikus Köztársaság), valamint a Szovjetunió 10 szocialista köztársaságából (Belorussz, Grúz, Kazah, Lett, Litván, Örmény, Orosz, Tadzsik, Ukrán, Üzbég Szovjet Szocialista Köztársaságok) érkezett, összesen mintegy 30 résztvevőt. Annak a reményének adott kifejezést, hogy az 1978-as bulgáriai és a mostani találkozó hagyományteremtő, és a továbbiakban rendszeressé válhatnak a vakügyi folyóiratok szerkesztőinek kétévenkénti eszmecseréi. Hangoztatta meggyőződését, hogy folyóiratainknak nagy szerepe van a látássérültek munkájában, magánéletében, művelődésében, társadalmi integrációjában. Beszéde végén sajnálattal jelentette be, hogy a jugoszláv és a román folyóiratok szerkesztői levélben le-

(folytatás a 23. oldalról)

ben, vége a gyereknapnak — gondolta magában — és elvonult a nagy cseresznyefa árnyékába pihenni, kardigánba öltöztetve, nehogy megfázzon...

*

Bonny bármilyen szelíd is, otthon a házat, a kertet védi, ugatás nélkül még ismerőst sem enged be oda.

Egyik nap megjelent Bonny, a nyakörvét egy négyéves kislány fogta, aki húzatta magát végig a kerten. „Hát te hogy kerülsz ide? Bonny, kit hoztál?”

A kislány selypes hangon megszólal: „Tessék kijönni és beengedni a nagymamát, mert a Bonny csak engem engedett be, a nagymamát már nem!”

Hubay Bertalan

Az iskola hírei

Örmmel adhatjuk hírül, hogy a csepeli vakvezető kutyaiskolában megindult az oktatás. Ezt annak köszönhetjük, hogy a különféle budapesti társadalmi szervek óriási, önzetlen munkát végeztek az iskola helyreállításában. Nemsokára az első vizsgázott vezetők gazdára találnak. Az új kutyák, azaz a vakvezető kutyát igénylő sorstársak felmérése a megyei szervezetek bevonásával megindult.

Mindazok a sorstársak, akik e segítséget igénybe akarják venni és vezető kutyákkal óhajtják megoldani közlekedési nehézségeiket, kérjük jelentkezzenek mielőbb szakcsoporthozunknál.

A jelentkezéseket és az idevonat-

kozó kérdéseket várja a szakcsoport vezetősége írásban, vagy telefonon.

**VAKVEZETŐ KUTYÁVAL
KÖZLEKEDŐK
SZAKCSOPORTJA**

**BUDAPEST (CSEPEL)
DUNADÜLŐSOR
I. SZ. 1212**

Érdeklődni lehet:

Kiss József,
Telefon: 337-760,

Hubay Bertalan,
Telefon: 688-171.

mondták a részvételt, így a tanácskozás eredeti, és írásban mindenkinek előre megküldött napirendje módosul: az eredetileg háromnaposra tervezett értekezlet így kétnaposra rövidül. A delegátusok a bejelentést tudomásul vették és ezzel kezdetét vette az előadássorozat. Ezen a munkanapon 6 referátumot hallgattunk, illetve vitattunk meg.

Elsőnek szovjet kollégánk, Jevgenyij Dimitrejevics Ageev elvtárs, a „Mi Életünk) „Nasa Zsizny) című folyóirat főszerkesztője kapott szót, aki „Az ideológiai nevelőmunka a vakok folyóirataiban” címmel nagy tetszést aratott tájékoztatást adott. Egyebek között elmondotta, hogy lapjuk a különböző témák felsorakoztatása tekintetében egyensúlyra törekszik; kulturális, ifjúságnevelési, szociálrehabilitációs témák egyaránt megtalálhatók újságjukban. Fő feladatuknak azonban azt tekintik, hogy a párt XXV. kongresszusa határozatainak a vakügy terén történő megvalósítására a legnagyobb mértékben aktivizálják tagjaikat. Nagy figyelemmel készítik elő a párt 1981. februárjában esedékes XXVI. kongresszusának a vakok körében történő eszmei előkészítését. Fő feladat az ifjúsági rovat gondozása, rendszeresen jelentetnek meg szakemberek tollából politikai és általános neveléssel kapcsolatos értekezéseket. Fontos politikai feladatnak tekintik, hogy a vak és gyengénlátó dolgozók közötti munkaversenyekről folyamatosan beszámoljanak. Végül hangsúlyozta, hogy valamennyi írásunkkal a jó közösségi szellemet, a szocialista építés jó atmoszféráját kívánják kialakítani.

A napirend második előadója Thomas Nikolai, a Gegenwart című NDK-beli folyóirat főszerkesztője volt. „A burzsoá morál leleplezése a Gegenwart hasábjain” című referátumában sikraszállt szerkesztőségük ama törekvése mellett, hogy az olvasók és különösen a fiatalok világnézetének kialakítása döntő helyet kapjon újságjukban. Nézetük szerint a kapitalista erkölcs és a szocialista erkölcs tudományos szembeállítás, ütköztetése az egyik leghatékonyabb módszere a szocialista ember tudatformálásának. Elmondotta a továbbiakban, hogy cikkeikkel a legnagyobb mértékben segíteni kívánják a látássérült nők beilleszkedését a társadalomba.

Bulgáriát Lili Elicina főszerkesztő és Mira Popova szerkesztő képviselte. Popova asszony „A szocialista verseny nevelő hatása” című előadása a napirend harmadik pontja volt. A harmincadik évfolyamában járó folyóiratunk egyik

fő törekvése, hogy minden lehetséges eszközzel népszerűsítse és elősegítse a hazájukban már eddig is oly nagyszerű eredményeket hozó szocialista munkaversenyt. Riportok, kis életrajzok mutatják be lapjukban a kiemelkedő teljesítményt elért vak és gyengénlátó dolgozókat. Külön rovatot nyitottak, amelyben az azonos vagy hasonló szakmákban tevékenykedő dolgozók munkamódszereiket átadhatják, szakmai tapasztalataikat kicserélhetik.

Különösen nagy érdeklődés előzte meg a negyedik napirendi pont előadójának, a mongol T. Lantu elvtársnak „A vak nők bevonása a társadalmilag hasznos tevékenységbe” című előadását. A kivételes érdeklődés teljesen jogos volt, mert a mongol szövetség csak 1968-ban alakult meg, lapjuk pedig csupán 1979-ben — alig több mint egy éve. Kérésünkre az előadó a mongol vaküggyel kapcsolatban, az újságon kívül, általános tájékoztatást is adott, melynek ezen a helyen mindössze néhány főbb vonását emelhetem ki. Megtudhattuk, hogy szövetségük közös szervezetben működik a hallássérültekkel. Önálló üdülőjükben szinte valamennyi jelentkezőt el tudnak helyezni. Mongol sorstársainkat számos kedvezmény illeti meg. Csak példaként említette, hogy a vak szülők gyermekei térítésmentesen járhatnak bölcsődékbe, óvodákba, és teljesen ingyenes gyógyszerellátásban részesülnek a látássérültek. Ulánbátorban létrehoztak egy rehabilitációs centrumot és egy vakok iskoláját. A mongol szövetség tagjainak mintegy 70 százaléka dolgozik, a gyáron kívül elsősorban a mezőgazdaságban találnak jó munkalehetőséget. A Mongol Népköztársaság minisztertanácsa nemrég határozatot hozott újabb létesítmények megvalósítására a vakok számára, egyebek között lakóházak építését is tervbe vették. Különös gondot fordítanak a vak fiatalok zenei nevelésére, sok vak gyermek részesül magasfokú hangszeroktatásban a szovjetunióbeli Kurszk városában. Folyóiratuk jelenleg még csak síkírásban lát napvilágot, a mongol Braille-rendszer kidolgozása folyamatban van. Elterjedt szokás náluk, hogy az újság cikkeiket inkább felolvasók útján publikálják üzemekben, intézményekben. A referátumból igen színes kép bontakozott ki. Örömmel állapítható meg, hogy a mongol szövetség és ezen belül folyóiratuk is, rendkívül nagy

fejlődés előtt áll, és megállapítható az is, hogy a Szovjetunió segítségével az elmúlt 12 évben kivételesen nagy eredményeket mutathatnak fel.

A délutáni órákban került sor a lengyel delegátus előadására. Jozef Surek, a Pohodnia főszerkesztője „A folyóiratok szerepe a vakok szövetségei tevékenységének népszerűsítésében és a közvélemény alakításában” címmel adott tájékoztatást az ötödik napirendi pont keretében. Különböző folyóirataik havonta mintegy 400 oldalon jutnak el az olvasókhöz, több ezer példányban. Számos üzemben, intézményben rendezvényeken olvassák fel különböző cikkeiket. Nemcsak a vakok életével, de még segédeszközökkel is igyekeznek a társadalmat megismertetni. A középiskolák I. osztályaiban a tananyagban szerepelnek a vaküggyel kapcsolatos alapismeretek. Országuk területén mintegy 100 olyan irodalmi, tánc és zenekari együttes működik, melynek tagjai vakok és gyengénlátók. Dokumentumfilmek, falragaszok és röplapok tudósítják a társadalmat a látássérültek élni akarásáról, alkotó munkájáról és problémáiról. Lapjuk szervesen illeszkedik ebbe az információrendszerbe a még tökéletesebb integráció érdekében.

A késő délutáni órákban került sor a keddi nap utolsó referátumára. „A folyóiratok szerepe a vakok társadalmi aktivitásának fokozásában” címmel Jan Jesenski, a csehszlovák társalap munkatársának előadását hallgatta meg a testület. Többek között elmondta, hogy országában évi 8 televíziós adás és számos rádióprogram viszi közelebb a társadalomhoz a látássérültek életét, munkáját, gondjait. Szólt arról, hogy szerkesztőségük igyekszik olyan szakembereket bevonni a typhlotechnikai munkába, akik újításaikkal, ötleteikkel bizonyos mértékig pótolni tudják a sok esetben horribilis összegekbe kerülő, bonyolult segédeszközöket. Az előadó néhány gondolattal körülírta, illetve definiálta a rehabilitáció fogalmát. Három pontba sorolta a legfontosabbakat: 1) mozgás és tájékozódás, 2) önállóság, 3) teljes értékű munka és kifogástalan munkamorál. A társadalmi aktivitás fontos bázisa a rehabilitáció. Meggyőződése, hogy a vakok társadalmi aktivitása megfelelő sajtóanyaggal még nagy mértékben fo-

kozható, még komoly erőforrások szabadíthatók fel ezen a téren.

Este a megbeszélés után a „Mi Életünk” szerkesztősége ún. állófogadást rendezett a vendégek tiszteletére az egyik moszkvai étteremben. Ez rendkívül hasznos volt. Szinte valamennyi delegátussal személyes beszélgetést folytathattam. Különösen nagy érdeklődést tapasztaltam irántunk az ázsiai országreszek és Mongólia részéről. Számos cikkcserét határoztunk el, ezekkel az írásokkal minden bizonynyal még színesebbé, informatívabbá tehetjük kiadványainkat.

15-én, szerdán folytatódott a tanácskozás. Az eseménysorozat litván résztvevőjének, A. L. Venckjavicsusz elvtársnak ismertetését hallgattuk meg. Egyebek között megtudhattuk, hogy fővárosukban, Vilniusban pszichológiai laboratóriumot hoztak létre, ahol neves szakemberek vizsgálják a vakok társadalmi integrációjának további lehetőségeit. Újságjuk éppen ebben az esztendőben 10 éves. A szerkesztőség az általános tájékoztatáson kívül legfőbb feladatának tartja a typhlopedagógiai, typhlopszichológiai és typhlotechnikai kérdések rendszeres tárgyalását. Nézetük szerint elengedhetetlen, hogy a vakok körében is általánosak legyenek a modern technikai ismeretek; a korszerű műveltség részének tartja a természettudományos tájékozottságot.

A második napirendi pontban általános tájékoztatást adtam lapunk, a Vakok Világa tevékenységéről.

A délelőtti program harmadik előadását „A szerkesztőség kísérlete a folyóirat hatékonyságának növelésére” címmel. A. P. Sipcov ukrán delegátus tartotta. A hatékonyság fontos eszközül a mindenkori aktualitást jelölte meg, de nézetük szerint hasonlóan lényeges a tematikai egyensúlyra való szüntelen törekvés. Olvasóik között sok idős ember van, így gyakran foglalkoznak gyógyászati kérdésekkel. Szakorvosok érdekesebb megnyilatkozásait közlik a prevenció és a gerontológia problémáiról. Lapjuk sokat tesz az olvasók természettudományos műveltségének emelése érdekében.

A délelőtti negyedik napirendi pontban szereplő referátumot és egyben a hivatalosan kiírt egész eseménysorozat befejező előadását K. A. Ahmedov üzbec kollégától hallottuk, „A szerkesztőség kísérlete a lap munkatársainak és aktivistáinak szakmai továbbképzésére és új káderek nevelésére” címmel. Elmondta, hogy központjukban évenként tartanak tanfolyamokat

tudósítók, aktiváik számára; az előadások elméleti és aktuális politikai, szociálpolitikai és nyelvészeti kérdésekkel foglalkoznak.

Délután került sor a záróértekezletre, melynek első felében kötetlen formájú eszmecsere volt számos kérdésben. Ezen a helyen csupán néhány gondolatot emelek ki.

A bolgár delegátus hangsúlyozta a folyóiratok nyelvművelő, nyelvapoló funkcióját. Nemcsak technikailag, hanem stilsztikailag is példamutatónak kell lenniük a kiadványoknak, hiszen a vak emberek jelentős hányada ezeken az írásokon keresztül tart kapcsolatot a leírt betűvel.

Én a Braille-rövidírás helyzetével foglalkoztam. Kérésemre válaszolva szovjet kollégám elmondta, hogy létezik orosz nyelvű rövidírás, de ez még rendkívül komplikált, mintegy 3000 jelet tartalmaz, így elterjedése nehézségekbe ütközik; mégis számos könyvet adtak ki ezzel a szisztémával, elsősorban pedagógiai megfontolásokból. Szükséges volna az egyszerűsítés és a rövidírás rendszeres iskolai oktatása. A csehszlovák delegátus hasonló értelemben nyilatkozott.

Közismert, hogy szocialista viszonylatban talán a legkiérleltebb a német ún. reformierte Kurzschrift (új rövidírás), mely mintegy három- és félszáz írásjelet tartalmaz, jól olvasható és a teljes íráshoz viszonyítva kb. 40 százalékos helymegtakarítást eredményez. Hazánkban — mint erről beszámoltam — szakértői bizottság foglalkozik a korábbi rövidírás reformálásával, fejlesztésével, egyszerűsítésével.

Sorra szólaltak fel a közép-ázsiai szovjet köztársaságok képviselői, akik valamennyien rendkívül szoros kapcsolatokról számoltak be az olvasók és a szerkesztőségek között. Mondanivalójukat talán a legjobban a kirgiz delegátus felszólalása összegezheti; ő elmondta, hogy két évenként tartanak olvasói találkozókat, melyekre nem kevesebb, mint 4000 tag jön el, érdekes adat az is, hogy csupán 1979-ben több mint 7000 olvasói levelet kaptak.

Figyelemre méltó a lengyel delegátus javaslata, miszerint a szocialista országok szerkesztőségei egymás hazájában tartsanak rendszeres kapcsolatot egy tudósítóval lapjuk számára.

A bolgár delegátus indítványozta, hogy a legközelebbi szerkesztői találkozón kevesebb téma szerepeljen a napirenden, de ezeket a mostaninál sokkal alaposabban, behatóbban vitassák meg.

A csehszlovák delegátus végül javasolta, hogy

az 1982-ben esedékes találkozó színhelye az NDK Vakok Szövetsége legyen, hiszen német kollégáinknak nagy tapasztalatuk van a vakügyi lapok szerkesztése, kiadása terén. Az utóbb említett két indítvány helyet kap majd az írásban megküldendő határozati javaslatokban.

A kétnapos előadássorozat B. V. Zimin elvtárs záróbeszédével fejeződött be. A VOSZ elnöke rendkívül gyümölcsözőnek és sokoldalúnak ítélte az elhangzott 10 előadást, és az ezek nyomán kibontakozott magas szintű, a látássérültek iránt érzett felelősségtől áthatott vitát. A folyóiratok Moszkvában megjelent szerkesztőin keresztül sok sikert és jó egészséget kívánt a szocialista országok több tízezres vak olvasótáborának.

15-én estére vendéglátóink szép programmal ajándékoztak meg bennünket. Ellátogattunk az olimpiai falu kultúrcentrumába, ahol megtekintettük az Orosz Állami Népitáncgyűttes koreografált folklór táncokból összeállított műsórát, melyet eredetileg az olimpiai játékok résztvevőinek számára készítettek. A mintegy 1400 személy befogadására alkalmas termet zsúfolásig megtöltő nemzetközi közönség lelkes tapsal jutalmazta a színes produkciót, mely a Szovjetunió 30 különböző tájegységének néptáncát állította színpadra.

16-án, csütörtökön délelőtt autóbuzsós városnézést szerveztek részünkre, délután pedig szabadprogram volt.

17-én, pénteken látogatást tettünk a Moszkvától mintegy 70 kilométerre fekvő Dmitrov városában. Egy vakokat és többszörösen sérülteket foglalkoztató elektronikai üzemet tekintettünk meg. A gyár igazgatójának előzetes rövid előadásából megtudhattuk, hogy üzemük kb. hat- és félszáz dolgozót foglalkoztat. A 3000 négyzetméteres termelő részhez 1600 négyzetméteres adminisztratív és szociális egység tartozik. Ebben az üzemben gyártják a nálunk is jól ismert és közkedvelt Junoszty televíziós készülékek áramköri részét. A mintegy 400 000 Rubel évi bevétellel büszkélkedő gyár számos szociális létesítményt is magáénak mondhat, a munkában elfáradt emberek sportolással, nagy választékot kínáló kulturális programokkal frissíthetik fel magukat és művelődhetnek. Az üzemhez korszerűen felszerelt orvosi rendelő és sokezer kötetes Braille-könyvtár tartozik.

Kora délután a város egyik vendéglőjében rendezték meg számunkra a búcsúebédet. Számos delegátus mondott pohárköszöntőt. Én magam arra ürítettem poharamat, hogy a várható 1982-es berlini találkozó után talán a következő alkalommal (1984-ben) Budapesten lesz alkalomunk köszönteni azokat a munkatársakat, akikkel ez alatt a néhány nap alatt is meleg barátság alakult ki.

18-án, szombaton reggel a Seremetyevo I. elnevezésű repülőtéren búcsút vettünk vendéglátóink megbízottaitól és a délelőtti órákban érkezünk meg feleségemmel a Ferihegyi repülőtérre.

Ezen a helyen kell elmondanom, hogy utunk, moszkvai ellátásunk zavartalan és rendkívül jó volt. A repülőjegyeket a magyar Egészségügyi Minisztérium bocsátotta rendelkezésünkre, moszkvai tartózkodásunk minden költségét pedig a VOSZ vállalta. A szövetség külön német nyelvű tolmácsot adott mellénk Ljubov Babjakina személyében, aki állandóan, még a szabad programban is rendelkezésünkre állt.

Befejezésül néhány gondolat. Rendkívül gazdag tapasztalatokkal tértem haza, ezek néhány javaslat megtételére inspirálnak.

Elsősorban fokozni kell előfizetőink aktivitását, az eddiginél sokkal több alkalmat kell keresnünk az olvasókkal és hozzátartozóikkal való találkozásra. Minden megyei szervezet tagságával időközönként összejövetelt kell szerveznie a szerkesztőbizottságnak.

Szükséges lenne fejleszteni a tudósítói hálózatot, fokozatosan kiépítve a külföldi tudósítói rendszert is.

A szocialista országokban megjelenő társlapok fontosabb cikkeit célszerű lenne gyakrabban közzétenni, ehhez azonban nélkülözhetetlen életre hívni a fordítói gárdát, illetve megteremteni a megfelelő anyagi eszközöket.

Végezetül itt mondok köszönetet mindazoknak, akik lehetővé tették részvételemet az 1980-as moszkvai szerkesztői tanácskozáson, meggyőződésem szerint jól szolgálta lapunk, a Vakok Világa és közvetve a magyar vakügy érdekeit.

További értékelést és illusztrációt a következő számban közlünk.

KÁRPÁTI TÜNDE:

*Geszner Jenő zongoraestje
szövetségünkben*

Tavasziásra fordult az időjárás 1980. november 23-án. Kora délután még a Vértes-hegység lábánál élveztem a nap ajándékos sugarait, csipkebogyót szedegettünk, s terveztem kalandos Pestre-utazásomat. A terv sikerült, így öt óra előtt pár perccel a szövetség székházának kultúrtermében ültem ünnepélyes és izgatott hangulatban — Geszner Jenő zongoraestjére gyülekezett a közönség.

A műsor nagyszabású, reprezentatív programot ígért. A darabok mindegyike kiváló pianista-felkészültséget követelő, zeneileg igényes feladat. A közönség lelkes kis csapata biztató tapssal köszöntötte a

dobogóra lépő Geszner Jenőt. A művész keze alatt J. S. Bach: Kromatikus fantázia és fúgája zendült fel. Ez a monumentális szonogramú, Bach egyik legvirtuózabb darabja. Merész modulációk, pergő futamok, fantáziadús figurációk, arpeggiók törekcsenek a súlyos-veretes fúgatómához.

Geszner Jenő már a bevezető futamokkal meggyőzött: ura hangszereinek. Értelem, jó artikuláció, dinamikai árnyaltság tették szuggesztívvé, túlfűtött hevességűvé a fantáziát, és töretlen ívű szép építkezést csodálhattunk meg a fúgában. Hosszú taps és bravó kiáltások köszöntötték a művészt, aki a nagy

szellemi koncentrációt kívánó Bach után Beethoven Op. 13 c-moll szonátával folytatta a koncertet.

Nemes pátosszal indult a mű, kizengetve és visszafojtott lélegzetű akkordsorral. Örültünk a színgazdagságnak, a másféle billentésnek, a főtéma fölfelé sziporkázásának, a gusztusos sforzatoknak. A melléktema első megjelenése kevésbé sikerült — talán ekkor jött elő a fáradtság, a megelőző grandiózus mű utóhatásaként. Művésznünk kellő energiával urrá lett a helyzeten és csakhamar belefeledkeztünk az áradó Beethoven zenébe. Megindítóak voltak a Grave-idézetek, a visszatérés pedig egyszerű, szépen formált interpretáció lett.

A lassú tétel kezdése a koncert egyik legbensőségesebb pillanata volt. Gyöngéd, és visszafogottságában — nincs jobb szó — szemérmes vallomás. Most from le: Geszner Je-

nő adakozó művész. Mivel végtelenül szerény és önmagával szemben óriási követelményeket támasztó elhivatott ember, — ez az adakozás rendkívüli módon történik. A művész muzsikál, és boldog. Öröm sugárzik lényéből, s a zongorahangokból, melyeket szeretettel csalogat elő. Oly mélyen EMBERI dolog ez, amellyel koncerten ritkán találkozunk.

A zárótétel jól elképzelt, megvalósításában (az egy-két nem sikerült is beszámítva) imponáló zongorázás volt. Mikor a hosszú taps csitulni kezdett, no, most a szünet következik — gondoltam naivul. Művésznünk belső örömtől fényesen ült hangszeréhez, és belekezdett Schumann Op. 9 Karneváljába. Most sajnáltam igazán, hogy nem nyitották fel a Petrof fedelét! Geszner Jenő elegáns bálj sokadalmat varázsolt a terembe, fénylő és suhogó zongorahangokból.

Nagylélegzetű és színes volt a Prébule, szomorkásan csúfolódó Pierrot. A fűrgeleptű Arlequin, a melancholikus Valse noble után kis-sé tárgyilagossra sikerült Eusebius mester portréja. A farsangi menetben annál szenvedélyesebb lett Florestán, annál csillogóbb Coquette. Ahány jelmez, annyi karakter a zongorán. Örvendezésünk csak nőtt, ahogy Geszner Jenő a Papillons tételt zongorázta. Elegáns, frappáns, eleven hang! A „L'etres dansantes” hallgatása közben már nem tudtam szabadulni a gondolattól: hol bujdosik a világ füle elől ez a boldog ember?! Miért nem halljuk gyakrabban muzsikálni? Miért csak ennyien jöttek el? Nagy öröm és zavar keveredett bennem. Hisz íme egy vérbeli muzsikus! Ily természetességgel megragadni figurákat csak eleven képzelőerővel lehet, és ezt a képzeletszárnyallást kiművelt kéz, főlényes, és a főlényt okos mértékkel adagolt zongorázás közvetíti. Nagyszerű volt a Chiarina: sódró. A Chopin: amolyan schumani lelkületű áradóan borongós. Mesterien sikerültek a Reconnaissance repetíciói, no de hogy dicsérjem meg a Pentalon et Colombine érzéki, temperamentumos táncát?! Furcsa, fájdalmas búcsúintésüket ma is hallok. Kiváló volt a Valse allemande, a virtuóz Paganini-betéttel. Halványabba sikerült az Aveau és a Promenade. Lehet, — erőgyűjtés volt a ciklus megkoronázó Pause és a Davidsbündlerok indulójához.

A hosszan kitartott, végső Asz-dúr akkord után nagy ováció fogadta a művészt. Gratulálók, további koncerteket kívánok!

A szünet nem a legalkalmasabb időpont zongoristánk kivallatására, mégis megtettem. Volt zenetanár, Nagykorörsön él, kávéházi zongorázás a kenyerre, néha adódik hangverseny-lehetőség, akkor muzsikál. Mert lelke örökre a szellem óriásaihoz kötődött.

A mindennapok egy valami miatt léteznek; hogy a művek tanulása által, a zenélés által ünnepnap legyen valahány.

Hogy ez az emberfeletti program nem csak álom, hanem sikeres valóság, annak fültanúi lehetünk.

A szünet utáni műsorszámok zenei bizonyítások voltak. Elsőként Chopin g-moll balladája. Tragikus, sötét színekkel festett, a drámai elemeket hangsúlyozó interpretációt hallottunk. Ismét az energikusságot, színérzékenységet és a ragyogó zongorázást dicsérem. Liszt f-moll etűdje (La leggerezza) visszafogott, kicsit fáradt vagy talán „túljátszott” darabja a repertoárnak. A pergő futamokon túl itt is előfénylett a muzsikálás igénye. Szerencsésebb lett volna a Ballada elé játszani.

Debussy: Pour le Piano impozáns első tételében (Prelude) jó stílusérzékről, érzékeny, színes és virtuóz zongorázásról tett tanúságot Geszner Jenő. Ríngatott a Saraband méltó-

ségteljes ritmusa, lágy és fájdalmas szépsége, tündöklöttek a Toccata sziporkázó színei. Fülünk gyönyörűségére ezt a tobzódást a végső akkordig fokozni tudta a művész.

Debussy ez opusában — mint ahogy a tételcímek finoman utalnak rá —, Bach művészetének hódol. A dallamvonalak világos vezetését, a harmóniak logikus és gazdag egymásba fonódását, a ritmus hőmpolygását és szakadatlan jelenvalóságát, amit Bachnál megcsodál, a maga nyelvén, az impresszionizmus eszközeivel újraterelemi Debussy. Így nyerne a régi tételcímek karakterüket megőrizvén új, bizsergetően gyönyörű tartalmat.

Telitalát volt e rimelés, a koncertet megnyitó Bach-műre.

Debussy a valódi szépséget a csendben kereste, az olyan mizsikában, amely magából a TERMÉSZETből való. Számára a zene ott kezdődött „ahol a beszélt szó felmondja a szolgálatot”.

Ez a varázslat, Debussy csendből, fényből szőtt vibráló hangvarázsa létrejött ezen a tavaszi délutánon. Köszönet érte.

Mi mást kívánhatnánk magunknak, mint hogy újra halljuk Geszner Jenőt zongorázni, hogy ezeknek az élményeknek újra részesei lehessünk.

technika

BACSIK LÁSZLÓ:

Magnósoknak – magnóról

Legutóbbi írásomban elkezdtem a mágneses hangrögzítés ismertetését, elmondtam azt a folyamatot, amikor a levegő sűrűsödése és ritkulása nyomán létrejövő hangjelenséget először elektromos (áram vagy feszültség) váltakozássá alakítjuk, majd ezzel egyenletesen haladó mágnesezhető huzalt vagy szalagot mágnesezhetünk. Ha például 440 Herzes hang hatására az áram iránya a mágnesezhető tekerésben egy másodperc alatt 440-szer megcserelődik, a tekerés előtt ez idő alatt elvezetett magnószalag 440 észak—

déli és dél—északi váltakozó mágneses szakaszt fog tartalmazni. A mágnesezhető anyagnak tehát meg kell őriznie a tekeréssel ráirányított mágnesezettséget, ugyanakkor könnyen mágnesezhetőnek kell lennie.

Az első ilyen rögzítők acélhuzallal működtek. Egy régebbi írásomban a torzításról szólva részleteztem, hogy minden átalakításnál igyekezni kell az eredeti hang levegősűrűsödés-ritkulásai közti átmenetek módját az új jelenség átmeneteinél is megőrizni — például a pólusváltások átmenetekor is. Ha ez nem

sikerül, nem az eredeti hangot kapjuk vissza, így például egy fuvola tiszta hangja klarinetszerűvé torzulhat. Ezért olyan rögzítő anyagot kellett keresni, amely a tekercs mágnesezhető áramát annak változtatásával arányosan változó erősségű mágneses jelként őrzi meg. Ha egy másodperc alatt a tekercs árama kétszeresére nő egyenletesen, az előtte elhaladó huzal mágnesességének is egyenletesen kell kétszeres erősségűvé válnia és annak így megőrződnie. Az acélhuzal mágneses tulajdonságai azonban nem ilyenek, ezért az arról visszakapott hang torz volt. Kutatások során rájöttek, hogy a vasoxid képes arányosan követni és megtartani a mágnesezés módját. Szilárdsága nem teszi lehetővé, hogy huzalt vagy szalagot készsítsenek belőle, ezért finom porrá őrlik, ragasztóanyagba keverik és hajlékony, erős műanyag szalag felületére viszik. Így született meg a magnetofonszalag. Szilárdságát, tartósságát a műanyag szalag általános tulajdonságai határozzák meg, mágneses tulajdonságait pedig a vasoxid por és annak eloszlása a ragasztóanyagban.

Mivel az angolszász országok jártak élen ennek fejlesztésében, méretei és a szalag sebessége a náluk honos inch-hüvelyk mértékegységben terjedtek el. Így a szalag sebessége 1/4 inch; (6,3 mm), a szalag fej előtti haladási sebességét pedig inch per másodpercben határozták meg, ezért nem kerek érték, ha a mi centiméteres egységünkkel fejezzük ki. Eleinte a szalagnak 30 hüvelyket kellett megtennie a fej előtt egy másodpercben, ez volt a 76 cm-es szalagsebesség. Jobb felvételi lejátszási eljárások kidolgozásával, mágnesanyagok fejlesztésével a kisebb anyagfelhasználás érdekében ezt a sebességet alkalmanként felére tudták csökkenteni: 38 cm-re. A felvételi és gyártási eljárások tökéletesítése további felezéseket tett lehetővé: a 19 cm-es sebesség után így alakult ki a mai amatőr magnók 9,5 cm-es másodpercenkénti sebessége. Ez az érték az átszámítás-kor alkalmazott kerekítések során jött létre, mint az eredeti 30 inch 1/8-ad része.

(Folytatjuk)

Egy hír margójára . . .

A vakokat foglalkoztató legnagyobb munkahely, a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat életében 1980 a nagy változások esztendeje. Év végére teljesen kicserélődött az úgynevezett vállalati négyszög. Minden poszton új vezető áll. Még a télen új párttitkárt, a tavaszon új SZB. és KISZ-titkárt választottak és 1980. október 1-től új igazgatót nevezett ki a Fővárosi Tanács ipari főosztálya. Ez utóbbi változás az a bizonyos „hír”, melyre címünkben utaltunk, amelynek hallatára a vakügy jövőjéért felelőséget érzők legalábbis felkapják a fejüket. Mondhatná valaki, hogy ez vállalati belügy. Úgy vélem, két okból sem az.

Egyrészt nem, ha a vállalat jelentőségét a vakok foglalkoztatásának, a fiatalok munkára nevelésének, társadalmi integrációjának elősegítése szempontjából vizsgáljuk, de másrészt azért sem, mert a magyar vakügynek gazdag tapasztalatokkal rendelkező, sok vihart látott, talán egyik legképzettebb kádere dr. Solymos Gyula elvtárs a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének alelnöke ment nyugdíjba.

Dr. Solymos Gyula neve és élete összeforrt a vállalattal, hiszen azt megalapításától, 1949. szeptember 1-től 1980. december 31-ig, több mint 31 éven keresztül irányította. Kövessük együtt életútját, s vele a vállalat három évtizedét. Látni fogjuk, hogy a kedvvel és teljes odaadással végzett munka hogy vált eggyé tárgyával, egy dinamikusan fejlődő vállalat emberformáló hétköznapijaival.

Solymos Gyula 1919-ben született Budapesten, szegény munkáscsalád sarjaként. Iskoláit Budapesten és Bécsben végezte. 1938 és 1948 között mint gyógymasször kereste kenyerét. Csak mellékesen jegyzem meg, hogy kitűnően beszél németül, remekül zongorázik. Kommunistagyanus baráti köre és — úgy látszik nem tökéletesen leplezhető — tényleges hírtovábbító válalkozása miatt, a 40-es évek elején megismerkedett a Horthy-rendőrség kérdezési módszereivel. A sötét embertelenség e megalázó évei és alapjellemből eredő humanizmusa együtt eredményezik, hogy már 1945-ben világosan látja, hol a helye. Belép a kommunista pártba, s ezzel felteszi életét az „Új világra”, a munkáshatalom megteremtésére. Ettől kezdve oktat a szavak és tettek egységének példájával. Ezt a 35 év óta megszokítás nélkül végzett tudatformáló munkát a Budapesti Pártbizottságnak és a párt központi bizottságának emléklakettjei is tanúsíthatják, de méginkább

azok, akiknek általa lett világosabb a jövő, s a tennivaló.

1949 a magyar vakügy történetében kiemelkedő dátum. A 3200/1949. ME számú rendelet többek között a vakok számára létrehozandó vállalat alapításáról is intézkedik. A miniszteri biztos Solymos Gyula elvtársat nevezi ki igazgatóvá. Létrejön a Vakokat Foglalkoztató Nemzeti Vállalat, amely egyébként hazánkban az első szocialista célvállalat is. Ahogy maga Solymos elvtárs mondja, együtt nőtt a feladattal. Érintsük csak legalább a több mint három évtized legfontosabb állomásait.

Az első év az útkeresés időszaka. Ne feledjük, a szocialista ipar megteremtésének időszaka ez, még nincsenek tapasztalatok az irányításban. Sok, a múltban megalázott és koldulásra kényszerített sorstársunk itt találkozik először az öntudatos ember formálójával, a termelő munkával. A létbiztonságot jelentő munka, a szolidaritás, a politika, a munkásmozgalom számukra itt jelenik meg tartalmas valóságként. Az új ember megszületése persze nem volt konfliktus mentes folyamat. Solymos Gyula kitartó, türelmes. Nevel, felvilágosít.

A tanácsok megalakulása (1950. október 1.) után megszűnik az országos vállalat. Létrejön a Szegedi Fonalfeldolgozó Vállalat, a Vas megyei Vegyipari Vállalat és a Fővárosi Kéfé- és Seprűgyártó Vállalat. Az első évek „Munkát az embereknek, mindegy hogy mit” történelmi szükségszerűségét új igények keletkezése követi. A szocialista társadalom „Legfőbb érték az ember” jelszava is táplálja a felmerülő új gondolatot: korszerű üzemépületet a vakoknak! Kiderül, hogy a mindig udvarias, halkszavú igazgató a közösségért, jó célért szívósan tárgyal, makacsul érvel. Igaz, érvelését megkönynyíti — a kibontakozó lelkes munkaversenymozgalom eredményének köszönhető — több élüzem cím is. Csak közbevetőleg jegyzem meg, hogy a vállalati kollektíva összesen 12 élüzem kitüntetését és számos dicsérő oklevél elismerést kapott jó munkájáért. Azután 1958-ban jött az üzemavatás. Tágas, világos műhelyek, tiszta, korszerű öltözők és mosdók, széles lépcsők, folyosók, a falak mentén vezető korlát. Van az üzemben színpad, stúdió, a politikai és kulturális élet legfontosabb feltételei! Solymos elvtárstól mindig azt tanultuk, a vállalat több, mint munkára összegyűlt emberek csoportja, élő, lüktető politikai és kulturális közösség. Vele élt, vele lélegzett munkásélete minden percében.

Történelmünk véres, sötét emléke az 1956-os ellenforradalom politikai károkat okozott a vállalati kollektívában is. A demokrácia álarca mögé rejtett ellenforradalmi szándék szép jelszavai itt is ideológiai zűrzavart okoztak. A kiélezett politikai helyzetben is higgadt, nyugodt volt az igazgató, Solymos Gyula. — Úgy látszik, biztos a dolgában — mondták. Valóban az volt, méltóan a párthoz, méltóan kitűzött céljához.

Nagy része van abban, hogy a világon másodikként hazánkban vezetik be vak fizikai dolgozók számára a heti 36 órás munkaidőt.

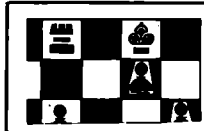
Újabb jelentős évszám 1968. Két szempontból is az.

1. A központi tervutasításon alapuló indirekt irányítási rendszer keretei között kimagasló munkasikereket elért vállalatnak most be kellett bizonyítania, hogy az ún. új gazdasági mechanizmus közvetett irányítási feltételei között, a piaci hatásoknak közvetlen kitéve is képes alapfeladatának, a munkára jelentkező vakok és gyengénlátók foglalkoztatásának maradéktalanul megfelelni.

Úgy gondolom, az azóta eltelt 12 év ezt fényesen igazolta.

2. Külföldi tapasztalatokat is felhasználva ekkor hozzák létre az ún. kooperációs műhelyt. Ez nem más, mint finommechanikai és elektrotechnikai szerelde, ahol a vállalathoz szállított, nagyrészt kész alkatrészekből csengőreduktorok, tehergépkocsikhoz és autóbuszokhoz különböző jelzőlámpák, foglalatok, gyertyapipák stb. készülnek. Mint látható, a műhely jelentős részben a járműipar számára dolgozik. Legnagyobb jelentőségét az adja, hogy itt a műveleteket annyira apró elemekre lehet bontani, hogy a fizikailag vagy szellemileg leggyengébb dolgozók is hasznosan foglalkoztathatók. Áldják is érte sokan a volt igazgatót.

Dr. Solymos Gyula korán felismerte, hogy a növekvő feladatok állandóan bővülő tudást igényelnek. 1962-ben képesítést szerez a Marxista-Leninista Esti Egyetemen. Majd 1968-ban jogi doktorrá avatják az Állam és Jogtudományi Egyetem sikeres elvégzése után. Pályájának szép ívét persze igazán a vállalat fejlődése mutatja. Az első év 3 millió forintos terve 70 fővel 1980-ban közel 100 millió forintos termelési értékre nőtt, több mint 500 fős létszámmal. Joggal büszke arra is az igazgató, hogy a magyar vakügy számos fontos posztot betöltő kádere a vállalat állományából került ki.

HIRTH IGNÁC:

A túristaszakosztály 1980-as beszámolója

A szakosztály létszáma az elmúlt évben 83 volt, a lebonyolított túrák száma pedig 34.

Ezek közül feltétlenül kiemelkedő a tíznapos jugoszláviai út, melyről részletesen beszámoltunk lapunk korábbi számában. Ugyancsak cikkben ismertettük a baranyai kirándulás eseményeit. A továbbiakban három másik túrával foglalkozom.

Az év első jelentősebb kirándulása a Duna-kanyar déli kapujában fekvő Szentendrre irányult. Utunk Budakalász mellett vezetett, ahol Európa legrégebbi kocsiábrázolású agyag leletére bukkantak. A Szentendre környéki hegyek barlangjaiban már 20–25 ezer évvel ezelőtt is laktak emberek. A honfoglalás előtt fejlett illír, később kelta, majd római település volt ezen a helyen.

A város nevét első ízben egy 1146-ból származó okmányon említik, legjelentősebb műemléke a XIII. században épített román stílusú kőtemplom. A későbbi át-, illetve újrakezdés során ez a stílus gótikus és barokk elemekkel keveredett. A

szentély falait a helyi művészek freskói díszítik. Szentendrén látható Rábi Mátvás lakóháza is. (II. József idején élt.) Az uralkodóosztállyal szemben az elnyomottak érdekében lépett fel, de vállalkozása heves ellenállásba ütközött, börtönbe került.

A városban az 1389-es rigómezei csata után települt le az első nagyobb számú délszláv menekült csoport. A későbbiekben itt alakult ki a magyarországi délszlávok központja. 9 pravoszláv templomot építettek, itt van a püspökség és egy nagyon értékes görög-keleti egyházi gyűjtemény.

A városban sok kiváló művész dolgozott és dolgozik napjainkban is. Mi — az idő rövidsége miatt csak a Kovács Margit Múzeumban időztünk hosszabban. Kovács Margit a kerámikus művészet elismert reprezentánsa, amit a Kossuth-díj és a Brüsszeli Világkiállítás nagydíja is igazol. A különféle népi ihletésű, népi témájú tárgyak mind-egyike remekmű.

A város határában egy skanzen

felépítésén fáradoznak. A Felső-Tiszavidék néhány jellegzetes falusi építménye már látható. Jóval a kirándulás után értesültünk róla, hogy az 1980-as Hild-érmet Szentendre kapta. Méltó helyre került az érme, mert ez a város valóságos közművelődési centrum, idegenforgalmi zárandokhely. A történelmi városmagot féltve őrzik, vele szerves egységet képez a körülötte épülő modern városrész.

Bejártuk a Bakonyt, pontosabban a Magas-Bakony egy részét is. A Bakony erdőrengete a múltban kedvelt helye volt a bújos szegénylegényeknek és a betyároknak. Bakony egyik hírhedt betyárja Sobri Jóska volt. Az erdők azóta alaposan megritkultak, de a táj festői szépsége és romantikus varázsa folytán ma is hazánk egyik legkedveltebb kirándulóhelye ez a vidék. Bányászata, ipara és mezőgazdasága egyaránt jelentős.

Egyik túránk során a Cuha-patak folyását követő, jól kiépített túrutat jártuk végig. Egy másik, ka-

Bár mint igazgató, Solymos elvtárs hivatalból a közért dolgozott, napi hivatalos teendőin kívül mindig vállalt társadalmi, politikai megbízatást is. Ma is tagja a kerületi pártbizottság mellett működő propaganda és művelődési bizottságnak. Vezetőségi tagja a Faipari Tudományos Egyesület Vegyesfaipari szakosztályának. Előadásokat tart a Magyar Rehabilitációs Szövetség Fogyatékoságügyi szakosztályának rendezvényein, a fogyatékos emberek tartalmasabb életéért, jobb társadalmi beilleszkedésük elősegítése érdekében.

Mi, körülötte dolgozók, sokat tanultunk tőle,

de nem tudom, eleget-e? Irigyeltük remek taktikai érzékét, hajlékony, manőverező készségét, melynek segítségével előrevívó, okos kompromisszumokat kötött. Bámultuk önfegyelmét, azt hogy a legkritikusabb helyzetekben is nyugodt maradt, — legalább is kifelé — és főleg azt, hogy mindig mindenkihez volt egy kedves szava. De nehéz lesz utána csinálni!

Őszintén kívánjuk új életszakasza küszöbén, hogy pihenjen, de sose unatkozzon! Gazdag tapasztalatát gyümölcsoztassa a szövetség, tehát mindnyájunk érdekében!

Kis János

landokban gazdag túránk végpontja Porva-Csesznek volt. Porván a pálosok 1440-ben gótikus templomot építettek. A cseszneki vár építését a XIII. század második felében a Csák nemzetség kezdte el, majd a Garaiak folytatták.

Zircen egy római utat és egy szláv templom romjait is feltárták. III. Béla 1182-ben Franciaországból származó cisztercita szerzeteseket telepít le Zircen, akik felépítik az apátsági templomot. Ez a templom a török és kuruc harcok során elpusztul, de újjáépítik. 1814-ben Zirc a magyarországi cisztercita-rend tartományi székhelyévé válik. Zircen született a híres nyelvtudós, Reguly Antal, aki 1843–46 között Oroszországban tanulmányozta finnugor rokonaink nyelvét.

A zirci arborétum helyén már 1182-ben egy vadaskert volt, ezt 1759-ben fallal vették körül. Azóta gyűjtik és a világ minden tájáról hozzák a különféle ritkaságokat. 600-nál is több növényfajtában gyönyörködhet a látogató, a Bakony flórája is meg van itt kicsiben. Az arborétum legrégebb fája egy 400 éves kocsányos tölgy.

Miskolc és környéke már a jégkortól kezdve lakott terület. Az ősember számos használati tárgya, csiszolt kőszerszáma került elő a környék barlangjaiból. Miskolc a XIV. században mezővárosi címet kap, később kereskedelmi központtá válik, majd a XIX. században az ipar is erőteljes fejlődésnek indul. 1870-ben a nagyolvasztó, egy évvel később pedig már a hengermű is beindul. Hazánk történelmi eseményeinek alakulása során Miskolc többször került központi helyre. II. Rákóczi Ferenc egy ideig innen irányította a felkelést, Szemere Bertalan, a város szülötte és a Tanácsköztársaság egy döntő fontosságú csatája is itt zajlott le. A város már a múltban is művészeti központ volt. 1823-ban itt adták át hazánk első olyan közsínházát, amelyben már magyar nyelvű előadásokat tartottak. Több neves művész dolgozott hosszabb-rövidebb ideig a városban (pl. Déryné és a Latabár dinasztia). A Szinva partján álló Herman Ottó múzeum épülete eredetileg iskolának készült, 1453-ban már tanítottak is benne. Később bővítették, napjainkban hazánk egyik legjelentősebb múzeuma. Ősrégészeti

és az újabb kőkori ún. „bükk-i kultúra” anyag egyedülálló (pl. a Széleta-barlangból előkerült leletek). Ezt egészíti ki a néprajzi, a hely- és várostörténeti gyűjtemény.

Az Avas tövében egy impozáns műemléki templomba tértünk be. E templom eredetijét a XIII. században építették fel. Diósgyőrben már a honfoglalás előtt is volt egy földvár, a tatárjárás után egy kővárat építettek itt fel. Ez a vár Nagy Lajos kedvenc tartózkodási helye volt. A város fontos hadászati szerepet nem töltött be, inkább vadászó szórakozóhelyül szolgált. Hosszú időn keresztül a királynők tulajdona. Jelenleg hazánk egyik legszebb, ere-

deti formájában helyreállított vára. Négy nagyméretű saroktoronyával pompásan illeszkedik a vidék festői panorámájába.

Szakosztályunk részt vett a hazánk felszabadulása 35. évfordulója alkalmából kiírt túraversenyen, szorgalmukat elismerő oklevéllel honorálták.

A fentiek összegezéséként megállapítható, hogy szakosztályunk tagjai 1980-ban is sok szép tájat bejártak, sok élménnyel gazdagodtak és ismereteik is jócskán gyarapodtak.

Köszöntjük

dr. Méhes Józsefet

Dr. Méhes József, a kiváló tanár, az Apáczai Csere-díj után 60. születésnapja alkalmából, november 7-én, eddigi munkája elismerésül a Munka Érdemrend arany fokozatát vette át. Erről lapunkban már gyors hírben beszámoltunk.

A gratuláció és az elismerés szavaival együtt egy röpké visszatekintést teszünk eddigi munkájára.

Igazgatói működésének 30. évfordulóját ebben az esztendőben ünnepelte. Egész élete összeforrott a Vakkok Általános Iskolájának és Nevelőotthonának életével. A megtett hosszú idő alatt sok látássérült fiatalot nevelt és tanított. Igyekezett az intézetben nevelt gyermekeket úgy segíteni, hogy kikerülve az életbe, ott is megtalálják helyüket.

Igazgatói működése alatt az intézet számtalan eredményt és sikert ért el. A Bárczi Gusztáv Gyógy pedagógiai Tanárképző Főiskola typhlopedagógiai tanszékének vezetője is. Professzori tevékenysége a tudományos munkát és a vakszakos gyógy pedagógus tanárok képzését is

felöleli. Tanítványai számára meghatározó volt indítása ezen a pályán. Tudományos munkáját évről évre megjelenő cikkek, írások jelzik. Összefoglaló munkájának nagy eredménye volt a Ophthalmodefektológia c. könyv elkészülte, ez a vakszakos hallgatók képzésének egyik fő anyagává is vált.

Eredményes igazgatását és tudományos munkásságát az évek alatt érkezett számtalan külföldi meghívás is dokumentálja. A nemzetközi kapcsolatok szélesítését is bátran szorgalmazta.

Ez a visszapillantás csak a legfontosabb munkaterületeket érintette, nem törekedhetett teljességre. Dr. Méhes József hosszú munkásságát mielőbb komoly és bő részletezéssel kell elemezni.

A kitüntetéshez gratulálva kívánjuk, hogy élete és munkálkodása továbbra is töretlen legyen, tevékenysége szolgálja azt a nemes nevelési eszményt, melyre egész életét felte-

1980. augusztusában az EASE (Speciális Oktatók Európai Egyesülete) ülést tartott és ezen a különböző foglalkozásokat oktató szakemberek elméleti kérdésekkel foglalkoztak. A látássérülteket oktató pedagógusok fő vitakérdése az volt, hogy mi a helyesebb, ha a vakok és gyengénlátók külön speciális iskolában, vagy a látókkal együtt tanulnak.

*

Heinrich Schollert, a müncheni egyetem jogi karának professzorát az NSZK-kormány magas kitüntetésben részesítette a vakügy terén hazai és nemzetközi vonatkozásban kifejtett kimagasló tevékenységének elismeréséül.

*

Karl-Marx-Stadtban, a Salvador Allende Vakügyi Rehabilitációs Központ 1980. szeptemberében ünnepelte fennállásának 75. évfordulóját. 1905-ben, Kemnitzben (ez volt a város korábbi neve) szerényebb vakügyi intézményt alapítottak, amely lassan fejlődésnek indult. 1945. után lendületesen bontakoztak ki a már széleskörű intézmény, ahol iskola, szakmai képzés, öregek otthona, kórház, stb. működik egy területen. Az intézet kormánykitüntést kapott.

*

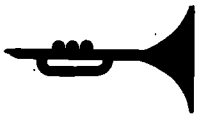
André Nicolle-t, a francia vakok szövetségének és a WCWB Európai Regionális Bizottságának elnökét a francia kormány magas kitüntetésben részesítette eredményes munkája elismeréséül.

Meghalt M. Gugenheim, a francia értelmiségi vakok csoportjának elnöke és Mr. Saierup, a dán vakok szövetségének és az Európai Regionális Bizottságnak volt elnöke. Mindketten kiváló érdemeket szereztek a vakügy terén.

*

A Német Szövetségi Köztársaságban a kasseli Legfelsőbb Szociális Bíróság alelnökévé vak jogászt, dr. Erwin Brockot nevezték ki. Ő a legmagasabb rangú bíró az NSZK-ban. Csak érdekességként említem meg, hogy a Szövetségi Köztársaság példája hatott Japánban is, ahol az első vak személy nemrég szerzett jogi diplomát.

*

hirdetések

30 éves, nyugdíjjal rendelkező férfi nagyon szolid leány ismeretséget keresi, akivel megosztaná életének örömeit és gondjait. Leveleket „Szombathely” jelígre kér a szerkesztőségbe.

*

Klein írószekrényt vásárolnék. Cím: Kovács Pál, 5900 Orosháza, Szociális Otthon.

27 éves, nem látó fiatalember vagyok. Olyan Budapesten vagy a Dunántúlon élő korban hozzámillő leány ismeretséget keresem, aki az utazást, színházat, szórakozást kedveli. Leveleket „Szeretetre vágyom” jelígre kérek a szerkesztőségbe.

Felhívjuk látásmaradványos és gyengénlátó tagtársaink figyelmét a budapesti és Pest megyei szervezet irodájában öt féle kézi nagyító kapható félfogadási időben 33,— és 59,— Ft közötti áron.

Budapest 1981. január 8.

Pinviczki György

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradai Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

<i>Dr. Vas Tibor:</i>	1981. ÉVI FELADATAINKRÓL	1
	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	2
	AZ ORSZÁGOS KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉSRŐL	3
	A VGYOSZ KÖZPONTI ELNÖKSÉGÉNEK KÜLDÖTTKÖZ- GYŰLÉSI BESZÁMOLÓJA 1980.	4
	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL	19
<i>Kiss János:</i>	EGÉSZSÉGÜGY	
	A TROMBÓZIS	20
<i>Gerdelics Ferenc:</i>	KÖZLEKEDÉS	
	FORGALOMELTERELÉS AZ ÁRPÁD-HÍD ÉS A FLÓRIÁN TÉR ÁTÉPÍTÉSE IDEJÉN	21
<i>Hubay Bertalan:</i>	A VAKVEZETŐ KUTYÁVAL KÖZLEKEDŐK SZAKCSOPORTJÁNAK HIRADÓJA	23
<i>Barna Zoltán:</i>	KULTURÁLIS ÉLET	
	VAKÜGYI FOLYÓIRATOK SZERKESZTŐINEK ÉRTEKEZ- LETE MOSZKVÁBAN 1980 OKT. 13—18.	24
<i>Kárpáti Tünde:</i>	ZENEI ROVAT	
	GESZNER JENŐ ZONGORAESTJE SZÖVETSÉGÜNKBEN	28
<i>Bacsik László:</i>	TECHNIKA	
	MAGNÓSOK — MAGNÓRÓL	29
<i>Kis János:</i>	EGY HÍR MARGÓJÁRA	30
<i>Dénes József:</i>	SPORTROVAT	
<i>Kuminka Györgyné:</i>	A TURISTA SZAKOSZTÁLY 1980-AS BESZÁMOLÓJA	32
<i>Hirth Ignác:</i>	KÖSZÖNTJÜK DR. MÉHES JÓZSEFET	33
	INNEN — ONNAN	34
	HIRDETÉSEK	34

ISSN 0209-6765

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA
FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK
FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR
SZERKESZTŐ: BARNA ZOLTÁN
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF
FOTÓ: LÉVAI ATTILA
KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

81 1246 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

